

Η!

Ηδύφωνο

στα μονοπάτια του πολιτισμού

10.04.2016

www.simerini.com.cy

η σιμερίνη

TINDERSTICKS:
ΝΥΧΤΕΣ ΜΕ ΑΚΛΗΡΑ ΛΟΓΙΑ

// ΣΕΛΙΔΑ 6

«ΗΜΟΥΝ Η ΛΥΣΙΣΤΡΑΤΗ»
ΤΟΥ ΑΝΤΩΝΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ,
ΑΠΟ ΤΟΝ «ΜΙΤΟ»

// ΣΕΛΙΔΕΣ 12-13

ΠΑΡΙΣ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ:
«ΘΕΛΩ ΝΑ ΔΩ ΤΗΝ ΕΜΠΛΟΚΗ
ΤΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ»

// ΣΕΛΙΔΑ 11

Η τέχνη είναι ένας ελιγμός ευτυχίας ώστε να μπορούμε να υπάρχουμε κάπως αναπνευστικά δυστυχημένοι ☹️ Νίκος Καρούζος

ΛΑΜΠΙΕΡΕΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ

(15-24 ΑΠΡΙΛΙΟΥ, ΘΕΑΤΡΟ ΡΙΑΛΤΟ & ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ ΖΗΝΑ)

// ΣΕΛΙΔΕΣ 8-9

quickreek

Γεγονότα, εκδηλώσεις, εκθέματα, συνειρμοί
στον πολιτιστικό ιστό της εβδομάδας

Ιουλίτα Ηλιοπούλου

Η τελευταία σύντροφος και κληρονόμος του Ελύτη, μία εξαιρετική ποιήτρια, αδικείται εν μέρει από τη σκιά του νομπελίστα. Γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία και Θέατρο

Πόλη και Social Media, I

Οι πλάκες που σπάγαμε με τους λεγόμενους «πρωτοεξαφανιζόμενους» καλλιτέχνες και τους λεγόμενους «ανυπάκτιανς» μοιάζουν πλέον με κοινωνιολογία υψίστης ακριβείας

Πολιτιστικές επιλογές // Τα καλύτερα της εβδομάδας

1

Επικίνδυνα Ταξίδια (Παρουσίαση)

Ένα έργο του προγράμματος της Πολιτιστικής Πρωτεύουσας της Ευρώπης Πάφος2017. Πρόκειται για μια αληθινή ιστορία που αναδεικνύει τη δύναμη που έχουν η τέχνη και το ανθρώπινο μεγαλείο να υπερβαίνουν τις διαφορές, τα εμπόδια και τα σύνορα. Τετάρτη, 13 Απριλίου, 18:00, Πολυχώρος Πολιτισμού - Παλιά Ηλεκτρική.

2

100 χρόνια Βασίλης Τσιτσάνης

Μια μουσικοχορευτική παράσταση με αναφορά στα γεγονότα που σημάδεψαν την ελληνική ιστορία τα τελευταία 100 χρόνια, με αφετηρία τη ζωή και τα κοσμογάπητα τραγούδια του μεγάλου συνθέτη. Έρευνα, μουσικολογική επιμέλεια και παρουσίαση: Λάμπρος Λιάβας. Πέμπτη, 14 Απριλίου, 20:30, Θέατρο Ριάλτο.

3

Κώστας Μακεδόνας

Ο Κώστας Μακεδόνας τα τελευταία χρόνια μάς έχει συνθίσει σε καλές εμφανίσεις και πάντα επιτυχημένες. Πέμπτη, 14 Απριλίου, στην Έντεχνη Ροκ Σκηνή «Στο Πέραμα», στη Λεμεσό και Παρασκευή, 15 Απριλίου, στην Διαχρονική Μουσική Σκηνή.

4

Θάνος Μικρούτσικος

Η Πολιτιστική Πρωτεύουσα της Ευρώπης Πάφος2017 συνεχίζει την ενότητα των συναντήσεων στην Παλιά Ηλεκτρική με τον Θάνο Μικρούτσικο να παίρνει σειρά. Μαζί του ο Κώστας Θωμαΐδης στο τραγούδι. Παρασκευή, 15 Απριλίου, 20:30, Πολυχώρος Πολιτισμού - Παλιά Ηλεκτρική.

Εικαστικά // Νίκος Κουρούσις

«Επίπεδα Χρόνου»: Μια αναδρομή

Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης Διάτοπος παρουσιάζει μια αναδρομή στο πολυδιάστατο έργο του σημαντικού καλλιτέχνη Νίκου Κουρούσις κάτω από τον γενικό τίτλο «Επίπεδα Χρόνου», από τις 8 έως τις 27 Απριλίου.

Ο Νίκος Κουρούσις εκθέτει επτά εμβληματικές -τόσο για την προσωπική του πορεία, όσο και για την πορεία της κυπριακής τέχνης του 21ου αιώνα- εγκαταστάσεις στον χώρο που υλοποιήθηκαν από το 2001-2016.

Η αναδρομή ξεκινά με δύο έργα του 2001 από τη σειρά «Ιερά Πορνεία», στα οποία ο καλλιτέχνης, έχοντας ως αφετηρία τελετουργίες από τη λατρεία της Αφροδίτης, προχωρεί σε σχολιασμό καταστάσεων του παρόντος. Η εγκατάσταση «Αφιέρωμα στον Πυθαγόρα» δημιου-

ργηθήκε το 2011 και αναπτύχθηκε ταυτόχρονα σε δυο διαφορετικούς χώρους. Το πρώτο μέρος αποτελούσε μια παρέμβαση στην Αλυκή της Λάρνακας και το δεύτερο στεγάστηκε στον χώρο της Δημοτικής Πινακοθήκης Λάρνακας και αποτελούσε την ψευδαίσθηση, αλλά και τη μνήμη της εγκατάστασης μέσα στα νερά της Αλυκής. Το τέταρτο έργο με τίτλο «Διασπορά», επίκαιρο όσο ποτέ, δημιουργήθηκε το 2010 και έχει ως θέμα τις γεωγραφικές μετακινήσεις των ανθρώπων και τα θέματα της προσφυγιάς. Από το 2013 παρουσιάζονται δύο εγκαταστάσεις στον χώρο που αναφέρονται στην εξουσιαστική πολιτική μέσα από το συμβολικό σχήμα του θρόνου.

Στη μακρόχρονη καλλιτεχνική του πορεία ο Νίκος Κουρούσις υπήρξε ένας προσεκτικός παρατηρητής, ένας

σχολιαστής της κοινωνικής, πολιτικής και πολιτιστικής πραγματικότητας. Τα έργα του δεν αποσκοπούν να δώσουν απαντήσεις, αλλά να αφυπνίσουν και να λειτουργήσουν ως κριτική συνείδηση και ως αντίδοτο στην πνευματική παθητικότητα.

Για το έργο του Νίκου Κουρούσις θα μιλήσει η Νίκη Κατσαούνη, θεωρητικός Τέχνης και Πολιτικής, με τίτλο «Ελληνικίσωση», την Τρίτη, 19 Απριλίου, στις 7.30 μ.μ. Η έκθεση θα διαρκέσει μέχρι τη Μεγάλη Τετάρτη, 27 Απριλίου 2016 και θα είναι ανοιχτή κατά τις ακόλουθες ώρες: Δευτέρα - Παρασκευή 5.00μ.μ. - 8.00 μ.μ. Σάββατο 11.00 π.μ. - 1.00 μ.μ. Το Κέντρο Σύγχρονης Τέχνης ΔΙΑΤΟΠΟΣ βρίσκεται στην οδό Κρήτης 11, τηλ. 22-766117, email: info@diatopos.com, website: www.diatopos.com

Ιδιοκτησία: Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ | Υπεύθυνος Έκδοσης: Μιχάλης Παπαδόπουλος Βοηθός Υπεύθυνου Έκδοσης: Μαρία Μηνά Συνεργάτες: Κωνσταντίνος Α. Ε. Παπαθανασίου Πάνης Ζελανιάς Λογγίνος Παναγής Γιώργος Ίκαρος Μπαμπασάκης Χρυσόθεμι Χατζηπαναγής Τίτος Χριστοδούλου Χρήστος Μιχάλαρος Μάριος Αδάμου Ηλεκ. Ταχυδρομείο: papadopolosm@simerini.com, minam@simerini.com

Απαγορεύεται αυστηρώς η αναδημοσίευση, η αναπαραγωγή, ολική, μερική ή περιληπτική ή κατά προτίμηση ή κατά διασκευή απόδοση του περιεχομένου (κειμένου ή φωτογραφίας) με οποιονδήποτε τρόπο, ηλεκτρονικό, φωτοτυπικό, ηχογράφηση ή άλλο, χωρίς τη γραπτή έγκριση ή άδεια του εκδότη Εκδοτικός Οίκος Δίας Δημοσία Λτδ.

Ο νέος Τρωγλοδουτισμός κι η λήθη του «μεγάλου έξω»

Για τον σημερινό, μεταμοντέρνο τρωγλοδύτη, απορροφημένο στην υπηρεσία της οικονομίας της γνώσης, το σπύλαϊό του είναι ένα πολυτελώς φινιρισμένο υάλινο παλάτι

Συναυλίες Μιχάλη Κουλουμή

Ο διεθνούς φήμης βιολιστής έρχεται ξανά στην Κύπρο για να παρουσιάσει το πιο πρόσφατο project του για σόλο βιολί, που τιτλοφορείται «Displaced dreams»

Μυρα: Μια κατά συρροήν δολοφόνος στη σκηνή

Δανάη Χρίστου: «Μου πήρε μήνες να καταλάβω πως ακόμα και το πιο σκληρό τέρας κρύβει μέσα του ψήγματα ανθρωπιάς και πως ο καλύτερος άνθρωπος κρύβει επίσης κάποια ψήγματα τέρατος»

Μουσική // Συναυλίες Μιχάλη Κουλουμή

Displaced Dreams: 'Όνειρα χωρίς πατρίδα

Ο διεθνούς φήμης βιολιστής Μιχάλης Κουλουμής, μετά την επιτυχημένη παρουσίαση του πρώτου άλμπουμ «Soil - Πρώτες Ύλες», έρχεται ξανά στην Κύπρο για να παρουσιάσει το πιο πρόσφατο project του για σόλο βιολί που τιτλοφορείται «Displaced dreams».

Επηρεασμένος από τον πρόσφατο ξεριζωμό εκατομμυρίων ανθρώπων από τη γη τους, ο καλλιτέχνης αφουγκράζεται τον ανθρώπινο πόνο, την ανάγκη του ανθρώπου για αποδοχή, συνύπαρξη και δημιουργικότητα, καθώς και την αναζήτηση μιας πατρίδας που θα χωρέσει τα όνειρά μας.

Το Displaced Dreams (σε ελεύθερη μετάφραση «Όνειρα χωρίς πατρίδα») είναι ένας μουσικός μονόλογος. Με ένα βιολί, ο Μιχάλης Κουλουμής ακροβατεί καλλιτεχνικά και δημιουργεί ένα πολυποίκιλτο ηχοτοπίο αντλώντας στοιχεία από ηπειρωτικά μοιρολόγια, πολυφωνία Μπαρόκ, τροπικούς αυτοσχεδιασμούς από την κλασική μουσική της Κωνσταντινούπολης, καθώς και από τις δικές του συνθέσεις.

Συναυλίες: Σάββατο, 16 Απριλίου - Παλιό Ξυδάδικο, Λεμεσός, Σάββατο, 23 Απριλίου - Χώρος Δίπλα στα Καλά Καθούμενα, Λευκωσία

Μεγ. Δευτέρα, 25 Απριλίου - Χώρος Δίπλα στα Καλά Καθούμενα, Λευκωσία. Ώρα: 21:00. Είσοδος: €8. Εισιτήρια και κρατήσεις

τηλ. 99327187petrosazarou@gmail.com

Πληροφορίες: Πέτρος Λαζάρου <https://www.facebook.com/events/471119589743393/> www.michaliskouloumis.com, info@michaliskouloumis.com petrosazarou@gmail.com

Βιογραφικό: Ο Μιχάλης Κουλουμής γεννήθηκε στην Κύπρο. Η επαφή του με τη δυτική μουσική αρχίζει από τα μαθητικά χρόνια, όπου παρακολουθεί πολυετή μαθήματα κλασικού βιολιού με καθηγητή τον Γιώργο Ζυμπουλάκη. Στη συνέχεια σπούδασε φυσική στο τμήμα Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Οι προσωπικές του αναζητήσεις, όμως, τον οδήγησαν στις μουσικές παραδόσεις της Ελλά-

δας και της Τουρκίας. Έλαβε το πτυχίο παραδοσιακού βιολιού από το Ωδείο Φίλιππος Νάκας στην Αθήνα, με καθηγητή το Γιώργο Μαρινάκη, ενώ παρακολούθησε μαθήματα master-class βιολιού με τον Baki Kemanci και το Serdar Pazarcioğlu στην Κωνσταντινούπολη, τον Στάθη Κουκουλάρη και το Nedim Nalbantoglu, καθώς και εργαστήρια Κλασικής Οθωμανικής μουσικής με τους Kudsı Erguner, Murat Aydemir και Omer Erdogdular και ενορχήστρωσης και τροπικής μουσικής θεωρίας με τον Ross Daly. Έχει εμφανιστεί σε μουσικά προγράμματα της Κυπριακής, της Ελληνικής, της Γαλλικής, καθώς και της Βρετανικής Κρατικής Τηλεόρασης. Παράλληλα, έχει συνεργαστεί μεταξύ άλλων με τους: Νανά Μουσχοϋρη, Gabriel Yared, Ελένη Βιτάλη, Χρόνη Ανδονίδη, Νίκο Σαραγούδα, Μάνο Αχαλιωτόπουλο, Kudsı Erguner, Keyvan Chemirani, Halim Al-Khatib, David

Lynch, Efren Lopez, Zohar Fresco, Cigdem Aslan, Κυριάκο Καλαϊτζίδη, Takoushis - Karapatakis Project, Κατερίνα Παπαδοπούλου. Το 2013 ολοκλήρωσε τις μεταπτυχιακές σπουδές του με ειδίκευση Violin Performance in World music (Ottoman Classical music, Taksim) από το Rotterdam Conservatoire (Codarts, University for the Arts). Βραβεύτηκε για την άριστη επίδοσή του με τον τίτλο «10/10, Excellence in Performance» από το «Friends of Codarts Foundation». Είναι επίσης βασικό μέλος του «Lingua Franca Ensemble». Από το 2013 είναι επισκέπτης καθηγητής βιολιού στο Rotterdam Conservatoire στην Ολλανδία, ενώ τον Οκτώβριο του 2014 κυκλοφόρησε η πρώτη του δισκογραφική δουλειά, με τίτλο «Soil-Πρώτες Ύλες», το πρωτογενές υλικό της οποίας είναι βασισμένο σε παραδοσιακές μελωδίες της Κύπρου. Ο Μιχάλης Κουλουμής ζει και εργάζεται στο Λονδίνο.

Χορός // Αόρατο

Η Μαρίνα Πογιατζή παρουσιάζει τη νέα της χορογραφική δουλειά με τίτλο «Αόρατο», η οποία πραγματεύεται έννοιες της ενέργειας και της πνευματικότητας, σε παραγωγή της SP Production. Ερευνά τη σχέση του ανθρώπου με το άυλο κομμάτι του και μελετά πώς το σώμα δύναται να εκφράσει τον ανώτερο εαυτό του, δηλαδή το πνεύμα. Επιχειρεί να συνδέσει την ύλη-σώμα με το άυλο-πνεύμα, τιμώντας και ενοποιώντας, τόσο το ορατό όσο και το αόρατο, αγκαλιάζοντας το φως και το σκοτάδι. Πρόκειται για μια performance- installation, όπου η κίνηση συνομιλεί εικαστικά με τις βιντεοπροβολές και τον ήχο. Τη δι-

μιουργική ομάδα των συντελεστών αποτελούν οι:

- * Μαρίνα Πογιατζή: σύλληψη / χορογραφία
 - * Αλίκη Ευγενίου, Στέλλα Ευτυχίου, Aneesha Μιχαήλ: κίνηση / συνδημιουργία
 - * Κυριάκος Κουσουλίδης: video art
 - * Μάριος Τακούσιος: μουσική σύνθεση
 - * Αντρέας Χρυσοστόμου: φωτογραφία
 - * SP Production: Παραγωγή
- Παραστάσεις: 10, 11, 16 & 18 Απριλίου
Γενική είσοδος: 10 ευρώ
Μειωμένη είσοδος: 7 ευρώ (μαθητές, φοιτητές, άνεργοι, συνταξιούχοι)
Κρατήσεις: 99027399.

Θέατρο // «Ψύχωση 4:48»

Το θέατρο ANEMΩNA θα δώσει δύο μοναδικές παραστάσεις τη Δευτέρα, 11 Απριλίου και Τρίτη, 12 Απριλίου, στο θέατρο ΕΘΑΛ, η ώρα 20:30, με το έργο της Αγγλίδος συγγραφέως Σάρα Κέιν «Ψύχωση 4:48». Τη σκηνοθεσία υπογράφει ο Θεόδωρος Νικολαΐδης. Τον φωτιστικό σχεδιασμό ο Βασίλης Πετεινάρης. Τα σκηνικά κοστούμια η Νιόβη Κωνσταντινίδου. Ερμηνεύουν οι ηθοποιοί: Μαρία Ιωάννου,

Χλόη Γεωργοπούλου και Βαρβάρα Λάρμου. Η συγγραφέας έγραψε το έργο το 1998, λίγους μήνες πριν από την αυτοκτονία της τον Φεβρουάριο του 1999 στην ψυχιατρική κλινική όπου νοσηλεύεταν. Την βρήκαν κρεμασμένη με τα κορδόνια των παπουτσιών της. Το έργο καταγράφει τον εσωτερικό διάλογο ενός ανθρώπου που υποφέρει, άλλοτε κραυγάζοντας και άλλοτε σιωπώντας. Πληροφορίες: 25877827.

Μουσική // Ρεσιτάλ Πιάνου: Elisso Bolkvadze

Το Ίδρυμα Τεχνών Φάρος, σε συνεργασία με EMMA FOR PEACE, παρουσιάζει ένα ρεσιτάλ με την εξαιρετική Γεωργιανή πιανίστρια Elisso Bolkvadze. Διάσημη στην πατρίδα της, η Elisso έχει τιμηθεί με το «Μετάλλιο της Γεωργιανής Κυβέρνησης», το οποίο αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους εθνικούς επαίνους. Έχει κερδίσει πολλούς διεθνείς διαγωνισμούς πιάνο, μεταξύ άλλων, Van Cliburn (ΗΠΑ), Vianna da Motta (Λισαβόνα), Διεθνής Διαγωνισμός Πιάνου Αχα (Δουβλίνο), Marguerite Long (Παρίσι), και συμπράττει κατ'επανάληψιν με τις σημαντικότερες ορχήστρες ανά το παγκόσμιο. Είναι Καλλιτέχνης-Πρέσβειρα Ειρήνης από την UNESCO

και προσφάτως έχει τιμηθεί με τον τίτλο του Ιππότη των Γραμμάτων και των Τεχνών από τη γαλλική κυβέρνηση. Για το ρεσιτάλ της στην Κύπρο, το οποίο θα πραγματοποιηθεί την Τετάρτη, 13 Απριλίου, στο The Shoe Factory, Λευκωσία / 8:30 μ.μ., η Elisso Bolkvadze θα ερμηνεύσει έργα των Σούμπερτ, Σοπέν, Ντεμπισί, και Προκόφιεφ. Bolkvadze will perform works by Schubert, Chopin, Debussy and Prokofiev. Εισιτήρια: €15 / €10 Μέλη του Ίδρυματος Φάρος & Συνταξιούχοι, Μαθητές, Φοιτητές. Box Office: Από την ιστοσελίδα του Ίδρυματος Τεχνών Φάρος www.pharosartsfoundation.org και στο Τηλ. 9666-9003 (Δευτέρα-Παρασκευή 10:00 π.μ. - 3:00 μ.μ.).

Ιουλίτα Ηλιοπούλου

«Δύτες μικρών συλλαβών»

Κατοπεύσεις // Η τελευταία σύντροφος και κληρονόμος του Ελύτη, μία εξαιρετική ποιήτρια, αδικείται εν μέρει από τη σκιά του νομπελίστα

Για την Ιουλίτα Ηλιοπούλου είχα λογοφέρει με συναδέλφους βιβλιοπαλλήλους την εποχή που εργαζόμουν στο υπόγειο της περίφημης «Πολιτείας», στην οδό Ασκληπιού στην Αθήνα. Κι αυτό είχε συμβεί, διότι κάθε φορά που ερχόταν στους πάγκους του βιβλιοπωλείου νέο της βιβλίο... αρχίζανε τα κοινωνικά σχόλια (κοινώς κουτσομπολιά) για την ποιότητα της γραφής της, για το εάν είναι ή όχι ποιήτρια... κι άλλα τέτοια φαιδρά. Το επιχειρημά μου, και τότε και τώρα (σιγά μη χρειάζονται επιχειρήματα οι/αι ποιητές/ποιητρίες) ήταν πως -πέραν του ότι δεν τη διαβάζανε- δεν μπορείς να μη σκύψεις στα γράμματα, στις λέξεις, στους στίχους που χάραξε και χαράζει... η τελευταία και πλέον αγαπημένη γυναίκα του Ελύτη. Σταματώ εδώ. Πέντε κουβέντες έχω την πρόθεση να σημειώσω για τις ποιητικές της συλλογές, που διατηρώ στη βιβλιοθήκη μου, και για μια θαρραλέα μετάφραση-σταθμό στο πεδίο που καλύπτει η Παγκόσμια Ποίηση.

«Καλούς ενιαυτούς Μάρκο»

Έτος έκδοσης 1987, προμετωπίδα ή motto... στίχοι του Ελύτη: «...η Ποίηση αρχίζει από εκεί που την τελευταία λέξη δεν την έχει ο θάνατος». Είκοσι τρία πεζά ποιήματα, πρώτες λέξεις, πρώτοι στίχοι... μυστήριο: «Θ' ανοίξεις τα μάτια σου», «Από φεγγαρόλιθο προτομές και μετόπες», «Όλο μάτια μπλαβιά και γρυλλίσματα», «Βρέχει», «Μυρίζει γιαζιά η θλίψη των νεκρών», «Ουρανοί από κοβάλτιο», «Η όρχηση που προκαλούσε το φεγγάρι», «Όνειρα με τη δορά του φεγγαριού», «Λάμψεις λες λάμπουνε λεβέτια», «Ο Λεβάντες η Λεβάντα κι ο Λεβέντης», «Μενεξελιά μυρωδικά», «Στιλπνά τ' αγκάθια της Παρασκευής», «Πόσους χωράει το σκοτάδι έρωτες», «Αφάνες και δανδελλωτά μυριστικά», «Άλλα καράβια δε θα πάνε», «Ανεβαίνει κρύα η πανσέληνος», «Η επήρεια ενός πράσινου όρκου», «Ο δρόμος έχει ζάχαρη», «Γυναίκα ανάγερτη», «Δεν ζούσε παρά μονάχα στις γαλάζιες πέτρες, «Ατέλειωτες σκάλες», «Βαγόνια με αρχαίο νερό», «Γράμματα στο μπουκάλι».

«Δίγαμμα»

Έτος έκδοσης 1992, εικόνα εξωφύλλου «Το πορτραίτο της Δωροθέας» (1960), του Max Ernst. Motto, στίχοι του Robert Browning: «If two lives join, there is oft a scar, / They are one and one, with a shadowy third; / One near one is too far». Σαράντα τέσσερα άτιλα ποιήματα, σπουδή-εισχώρηση στον κόσμο αυτόν τον μαγικό, τον μικρό τον μέγα, του Ελύτη: «Ολοένα να σε φεύγει ο άνεμος/κι όλο να σε τραβάει πίσω/το αίμα» (σ. 57).

«Ευχήν Οδυσσεί»

Έτος έκδοσης 1997, ο Ελύτης έχει πετάξει στ' άστρα. Χωρισμένη, η συλλογή, σε δύο ενότητες: «Και μακρά δένδρα» και «Ευχήν Οδυσσεί». Απ' εδώ κι ο τίτλος-στίχος των «Πολιτισμικών Μετεωριτών» αυτής της Κυριακής. Κι ακόμη ένας, από το ποίημα της σελίδας 11, «Στις αποικίες των πουλιών»: «Κρωγμούς του πλέον δάσους μέσα πιο πιο δυνατά. Σιωπή». Και μία λέξη, από το ποίημα της αμέσως επόμενης σελίδας, «Βρεφοκρατούσα των κήπων»: «ανυπόδητη».

«Από το ένα στο δύο»

Τέταρτη ποιητική συλλογή, έτος έκδοσης 2000. Είσοδος-έξοδος: «Για σένα ήταν πάντοτε αργά. Κι ας τα πρόφτασες. Όλα». Έξοδος-είσοδος: «Κι όχι τόσο για κείνο που έγινε όσο για κείνο που/Δεν έκαμες να γίνει. Πονάς». Ανάμεσά τους είκοσι τέσσερα ποιήματα με τίτλους τα γράμματα του ελληνικού αλφάβητου, από το Άλφα ως το Ωμέγα. Ποίημα «δ», στίχος γλυκόπικρος: «Κι ύστερα ασθμαίνοντας σωπαίνουμε μέσα στην ίδια λέξη», (σ. 13).

P. B. Shelley (1792-1822): «A Defence of Poetry», 1821

Ένα από τα σπουδαιότερα κείμενα όλων των εποχών, μία εξαιρετική πραγματεία από καταβολής γραφής, ένας θεϊκός ύμνος της Ποίησης. Το μελετώ απ' τον Απρίλιο του 1997 (πρώτη έκδοση, Δεκέμβριος 1996), και μέσα σ' όλα αυτά τα χρόνια πάντα κάτι νέο αναδύεται, έτσι μυστηριακά σαν ένα ζύπνημα απ'

το πουσαστήριο του Αρχιλόχου, εκεί στην Πάρο ν' αντικρίζεις το Αιγαίο ταρραμένο. Αριστοτεχνική η παράλληλη σύνδεση-συνομιλία της σκέψης του Shelley μ' αυτήν του Ελύτη, μέσα από την προσέγγιση της Ιουλίτας Ηλιοπούλου. Να τι μας λέει η ποιήτρια στη σημείωση στο τέλος του μοναδικού αυτού εγχειριδίου: «Η "Υπεράσπιση της Ποίησης" γράφτηκε στα 1821, όταν ο Σέλλεϋ ήταν 29 χρονών. Αφορμή στάθηκε ένα κείμενο του Τόμας Λαβ Πήκκοκ "The Four Ages of Poetry", κεντρικός άξονας του οποίου ήταν η διαπίστωση ότι όσο ο πολιτισμός προχωρεί, τόσο η ποίηση παρακμάζει. Ο Σέλλεϋ απάντησε αμέσως με ένα κείμενο που ξεφεύγει από τα δόκιμα όρια της πραγματείας, για να γίνει μια εκ βαθέων εξομολόγηση της πίστης του ποιητή στην τέχνη του. Το δεύτερο μέρος που αναγγέλλει ο συγγραφέας δεν γράφτηκε ποτέ, ενώ το πρώτο τελικά δημοσιεύτηκε πολύ μετά τον θάνατό του, στα 1840. Η μετάφραση προσπάθησε να κρατηθεί κοντά στο πνεύμα του συγγραφέα μάλλον παρά στο τυπικό της γλώσσας του».

Από τη βάση δεδομένων της Βιβλιονέτ

Η Ιουλίτα Ηλιοπούλου γεννήθηκε στην Αθήνα. Σπούδασε Βυζαντινή και Νεοελληνική Φιλολογία στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών και θέατρο στη Δραματική Σχολή του Ωδείου Αθηνών. Γράφει ποίηση, δοκίμια και παραμύθια. Έχουν εκδοθεί πέντε ποιητικά της βιβλία: «Καλούς

ενιαυτούς Μάρκο» (1987), «Δίγαμμα» (1992), «Ευχήν Οδυσσεί» (1997), «Από το ένα στο δύο» (2000), «11 τόποι για 1 καλοκαίρι» (2006), δύο παιδικά παραμύθια: «Τι ζητάει ο Ζήνων;» (2004, Κρατικό Βραβείο Παιδικού Βιβλίου) και «Η Πράσινη Σκουφίτσα» (2008) καθώς και η μετάφραση στο έργο του P. B. Shelley «Υπεράσπιση της ποίησης», όλα από τις εκδόσεις «Ύψιλον/βιβλία» καθώς και το δοκίμιο «Η κούκλα» (εκδ. Ίκαρος, 2008). Το 2000 έγραψε το λιμπρέτο στην όπερα του Γιώργου Κουρουπού «Το καράβι του έλατου», ενώ το 2002 το ποιητικό κείμενο στη λυρική τραγωδία «Ιοκάστη» του ίδιου συνθέτη που παρουσιάστηκε στο θέατρο του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δελφών. Τα παραμύθια της «Τι ζητάει ο Ζήνων;» και «Η Πράσινη Σκουφίτσα», σε μουσική Άλκη Μπαλάτ και Γιώργου Κουρουπού, αντίστοιχα, παρουσιάστηκαν στην Αθήνα και αλλού. Παράλληλα με την ποίηση γράφει δοκίμια, μελετά το έργο του Οδυσσέα Ελύτη και έχει πραγματοποιήσει πολλές ομιλίες γι' αυτό. Επίσης, εμπμελείται εκδόσεις βιβλίων. Επί δεκατρία χρόνια συνεργάστηκε με την Ορχήστρα των Χρωμάτων και το Ίδρυμα Μελίνα Μερκούρη στη δημιουργία προγραμμάτων λόγου και μουσικής. Με τον Σπύρο Σακκά και τον Γιώργο Κουρουπό παρουσιάζουν μουσικά προγράμματα βασισμένα στην ποίηση. Ένα από αυτά, αφιερωμένο στην ποίηση του Ελύτη, κυκλοφόρησε σε CD-βιβλίο με τίτλο «Με το λύχνο του άστρου» (εκδ. Ύψιλον/βιβλία).

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Οδυσσέας Ελύτης «Τα κορίτσια»

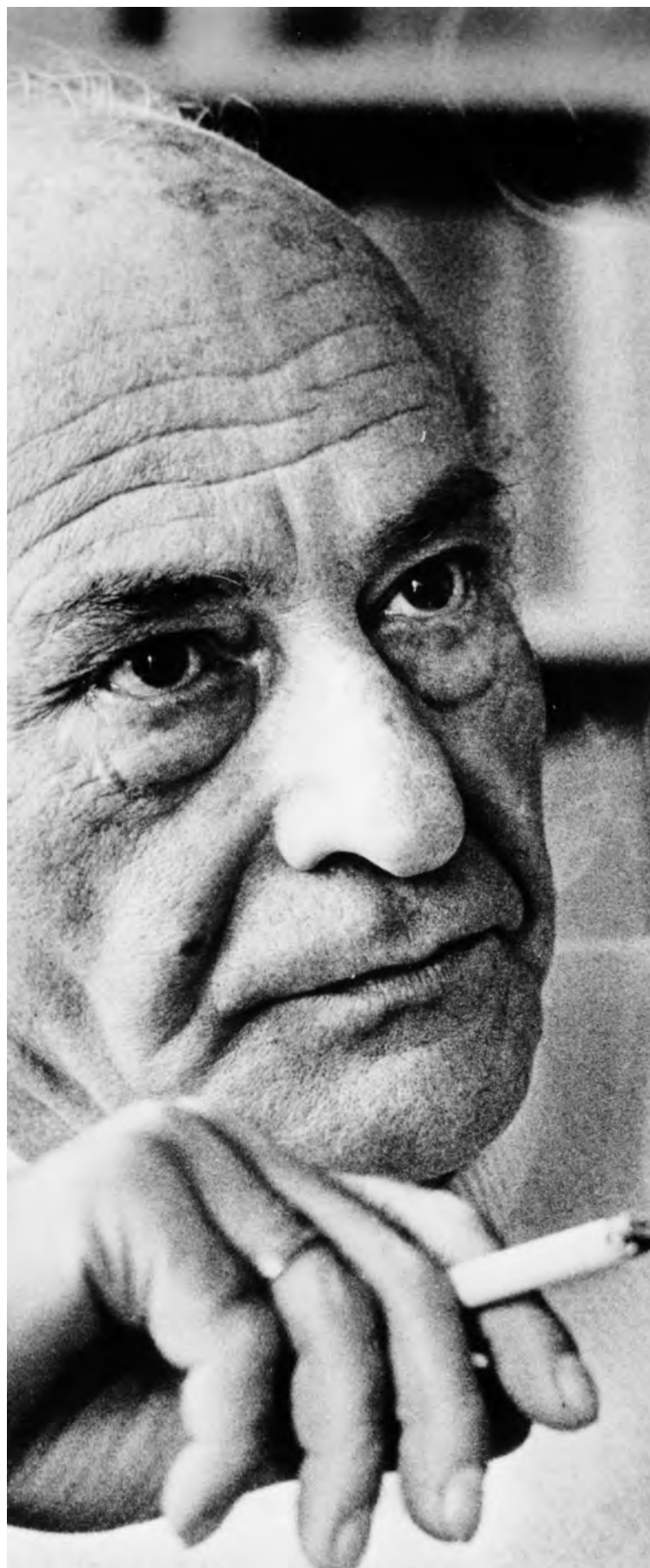
Αναδιφήσεις // Το άγουρο, το ασχημάτιστο... εκείνο που αγωνίζεται ν' ανθίσει

Το έναυσμα για να γράψω αυτό το κείμενο -με τον κίνδυνο να «σπάσω τα μούτρα μου»- δόθηκε από τον ποιητή Μιχάλη Πιερή, ύστερα από μία συζήτηση που είχαμε αναφορικά με τα κορίτσια στην ποίηση του Ελύτη. Το κείμενο «Τα Κορίτσια», του Οδυσσέα Ελύτη, εμφανίζεται στον τόμο με τα δοκίμια του Ποιητή, «Ανοιχτά χαρτιά». Το μετέρχομαι από την τρίτη οριστική έκδοση, των εκδόσεων Ίκαρος, Δεκέμβριος 1987 (πρώτη έκδοση, Σεπτέμβριος 1974, δεύτερη έκδοση, Απρίλιος 1982). Όπως αναφέρεται στο βιβλιογραφικό σημείωμα είναι ανέκδοτο, ξεκίνησε να γράφεται το 1944 και ολοκληρώνεται το 1972. Χωρίζεται σε τρία μέρη (Α', Β', Γ') και ολοκληρώνεται με το κείμενο (με κυρτά γράμματα/στοιχεία) «Ανοιξη παρά τέταρτο». Εκτείνεται δε, από τη σελίδα 157 έως τη σελίδα 199.

Γράφει ο Ποιητής: «Μου έτυχε τους τελευταίους μήνες της Κατοχής, ένα βράδυ που επέστρεφα μεσ' από αδέσποτους πυροβολισμούς, λαχανιασμένος, με την ψυχή στα δόντια, ν' ακούσω έναν ύποπτο θόρυβο στο κουβούκλιο που σχημάτιζε η είσοδος του σπιτιού όπου κατοικούσα τότε. "Ποιος είναι;", φώναξα με ψεύτικη παλληκαριά και πάτησα το κουμπί στο ηλεκτρικό φανάρι μου. Ένα κλωμό κοριτσιότικο πρόσωπο με κοίταζε ίσια στα μάτια. Δεν ήταν όμορφο - ήταν ήρεμο, αποφασιστικό, ανάδινε κάτι που δεν σήκωνε αντίρρηση. Στο πλάι του, ο νέος χαμηλόβλεπε. Γι' αυτόν ήταν ντροπή σε τέτοιες στιγμές ο έρωτας. Ψιθύρισα ένα "με συγχωρείτε" και ανέβηκα στο δωμάτιό μου. Όμως, ολόκληρη εκείνη τη νύχτα, θυμάμαι, και την άλλη μέρα και την παράλληλη νύχτα το ίδιο πρόσωπο, με τη δύναμη Μέδουσας που κανένα εμπόδιο δεν την σταματά, συνοδευμένο κι από μια μυστηριακή μουσική, που κατακάλυπτε όλων των λογίων τους πολεμικούς χλαπαταγισμούς, ερχότανε να σταθεί μπροστά μου: "πρέπει, πρέπει, πρέπει να ζήσουμε".

»Τι περίεργο! Ήταν η ίδια ακριβώς επιταγή, το ίδιο σειρηνικό τραγούδι που άκουγα καθισμένος κάθε φορά μπροστά στα χειρόγρατά μου, σαν τιμωρημένος.

»Ένας κόσμος αντιφατικός και παράλογος στην επιφάνειά του, στερεοποιημένος και σκληρός στο κέντρο του, ολοένα στριφογύριζε και με άφηνε μεσ' από μια λάμψη να δω πότε τον μορφασμό ενός μάρτυρα και πότε την

μορφιά ενός γυμνού κόλλπου ανάμεσα σε δύο στιγμές. Το καθήκον (η ανάγκη) και η χάρις (η αλήθεια;) σχημάτιζαν ένα στόμα που ζητούσε να μιλήσει. "Ε, λοιπόν, ας τ' αφήσουμε να μιλήσει", φώναξα μια μέρα, "κι ας ενίστανται οι βλάκες". Οπότε, ξεκίνησα καταμεσής σε εκτελέσεις και σε βασανισμούς να γράφω ένα κείμενο με τον μονολεκτικό τίτλο Τα Κορίτσια» (σσ. 158-159).

Έχω υποστηρίξει άπειρες φορές, και σε ιδιωτικές και σε δημόσιες συζητήσεις, το γεγονός ότι ο Ελύτης έχει εξηγήσει (δείξει;) και τον εαυτό του και την ποίησή του μέσα από τα κείμενα που υπάρχουν τόσο στα «Ανοιχτά Χαρτιά» και στο «Έν λευκώ» όσο και στα «Δημόσια και Ιδιωτικά», «Ιδιωτική Οδός», «Ο κίπος με τις αυταπάτες» και «2x7ε». Αναζητήστε τα, βρείτε το κείμενο «Τα Κορίτσια», μπειτε στην Ποίησή του, αφήστε να περάσουν χρόνια, πάρτε τις αποστάσεις σας και ξανά εισέλθετε σ' ό,τι στην πορεία σημαίνει και σημαίνει για εσάς ο Ελύτης.

Με το συμπάθιο: «Αφήστε να κουρεύονται όλοι οι μελετητές του έργου του και να εκδίδουν χιλιοσέλιδα βιβλία. Εσείς επιμείνετε στον πρωτότυπο λόγο του Ποιητή, κι ίσως τότε... σας ανοίξει την Πόρτα». Άλλωστε, ο ίδιος ο Ποιητής, σημειώνει στη σελίδα 163 των «Κοριτσιών»: «Το φάσμα ωστόσο του εξοπλισμένου με νυστέρια δοκιμογράφου, που εξοντώνει το πλάσμα που αγαπά μόνο και μόνο για να του κάνει ανατομία, έφτανε για να με σταματήσει».

Πρώτα-πρώτα... ο Λόρκα

Στο «Τα Κορίτσια», ανάμεσα στις σπουδαιότερες μορφές της ελληνικής και παγκόσμιας ποίησης, ανά τους αιώνες, δεσπόζει η μορφή του Φεδερίκο Γκαρθία Λόρκα, όπου ο Ελύτης παραθέτει στίχους, του τεράστιου δολοφονηθέντος Ισπανού Ποιητή, στο πρωτότυπο μέσα από το «Τσιγγάνικο Ρομανθέρο» ενδιάμεσα στη ροή του δικού του πνεύματος γραφής.

Τον συναντάμε πρώτη φορά στη σελίδα 162, όπου ο Ελύτης εντάσσει τέσσερις στίχους από το ποίημα «Η άπιστη παντρεμένη» και σας το μεταγράφω στη μετάφραση του Ηλία Ματθαίου («Τσιγγάνικο Ρομανθέρο», δίγλωσση έκδοση, εκδ. Διάπων, Αθήνα, 1989, σ. 43): «Τα μπουτια της μου ξεφευγαν/σαν τα ξαφνιασμένα ψάρια, /τα μισά γεμάτα κρύο/και τ' άλλα φωτιά γεμάτα».

Με δυο κουβέντες, όπως έχει πει και ο Κώστας Ρεούσης: «Δεν μπορείς

να ξεκλειδώσεις το ακλείδωτο», κι όποιος κατάλαβε... καταλάβει!

Έρωτας & Ερωτισμός

Εδώ είναι που ίσως να «σπάσω τα μούτρα μου», το παρακινδυνεύω όμως, και μάρτυς μου ο Θεός: επιχειρήστε να τον πλησιάσετε (τον Ελύτη εννοώ και το πυρηνικό θέμα της ποιήσεώς του που είναι «Τα Κορίτσια») και μέσα/μέσω του Οκτάβιο Παζ, του νομπελίστα Μεξικανού ποιητή. Ο Ελύτης όταν είχε ερωτηθεί ποιους πιστεύει πως η Ακαδημία πρέπει να τιμήσει με το Νομπέλ Λογοτεχνίας, είχε αναφέρει τον Γκίνσπεργκ, τον Παζ κι έναν τρίτο που μου διαφεύγει. Δικαιώθηκε, το 1990, όταν απονεμήθηκε στον Παζ.

Επιχειρήστε, το λοιπόν, να τον πλησιάσετε μέσα από το βιβλίο του Παζ «Η διπλή φλόγα: Έρωτας και Ερωτισμός», στη μετάφραση των Σάρα Μπενβενίστε και Μαρίας Παπαδήμα (εκδόσεις Εξάντας, σειρά Νήματα, Αθήνα, 1996).

Γράφεται στο οπισθόφυλλο: «Πρωτότυπη προσέγγιση του θέματος του έρωτα και του ερωτισμού. Η διπλή φλόγα εγγράφεται στη σειρά των μεγάλων δοκιμιακών έργων του Οκτάβιο Παζ όπως "Το τόξο και η λύρα" και "Ο Λαβύρινθος της μοναξιάς". Το δοκίμιο αυτό γράφτηκε το 1993, ωστόσο σύμφωνα με τη μαρτυρία του ίδιου του συγγραφέα το πρώτο του σχεδιάγραμμα χρονολογείται από το 1965, όταν αποφάσισε να γράψει ένα βιβλίο "που με αφετηρία τη στενή σχέση ανάμεσα στα τρία πεδία -το σεξ, τον ερωτισμό και τον έρωτα- θα επιχειρούσε να διερευνήσει το ερωτικό συναίσθημα". Συνοψίζοντας σε αυτό όλη την πορεία της ζωής, της σκέψης και της γραφής του, ο Οκτάβιο Παζ ανατέμνει με τη μοναδική εκφραστική δύναμη του λόγου του τον εσώτερο και θεμελιώδη πυρήνα της ανθρώπινης ύπαρξης. Ξεκινώντας από τις απαρχές της ιστορικής μνήμης και φτάνοντας στη σημερινή καθημερινότητα, εξετάζει, σχολιάζει και δίνει την πλήρη του έννοια σε ένα από τα θεμελιώδη στοιχεία στη ζωή του άντρα και της γυναίκας. "Η αρχέγονη και πρωταρχική φωτιά, η σεξουαλικότητα, υψώνει την κόκκινη φλόγα του ερωτισμού, και αυτή με τη σειρά της στηρίζει και ορθώνει μια άλλη φλόγα, γαλάζια και τρεμάμενη, τη φλόγα του έρωτα. Ερωτισμός και έρωτας: η διπλή φλόγα της ζωής».

Εμείς οι Έλληνες, έχουμε και τη λέξη... ΑΓΑΠΗ. Αυτά. Καλή σας εβδομάδα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Νύχτες με άκληρα λόγια

TINDERSTICKS

Αφιέρωμα //

Αρχές της δεκαετίας του '90 και στην Αμερική το grunge ερχόταν να σαρώσει τα πάντα, δίνοντας μια νέα ελπίδα στους «ροκάδες» του κόσμου. Το αντίπαλο δέος (Μεγάλη Βρετανία) απαντούσε με την Brit Pop των Oasis και των Blur

Προσωπικές εξομολογήσεις πίσω από βαριές κουρτίνες πολυκαιρισμένων ερώτων, βαριά νοτισμένες από τη μυρωδιά του αδυσώπητου καπνού, των δαιμόνων ενός μπουκαλιού, τα αγγίγματα δακρυσιμένων δερμάτων που στοιχημάτισαν με τον έρωτα και τη μοναξιά. Το πρώτο αίμα πάνω στα ασπρόμαυρα πλήκτρα ενός κλειδοκύμβαλου και στις χορδές ενός αμετανόητου βιολιού. Το κατακάθι της ποίησης πάνω στην υγρή νότα με ένα πολυφορεμένο κοστούμι κι ένα αιώνιο φόρεμα κατάσκακα ιδωμένο από τους έρωτες. Η λήθη που δεν λυγίζει, η τελευταία στροφή μιας θλιμμένης μπαλαρίνας, τα ανοικτά δωμάτια με τις ιστορίες τους, οι πληγές αυτών, τα λάθη κάτω από τα άρρωστα φώτα της πόλης, οι προσωπικές ανέστιες φράσεις του καθενός και της καθεμιάς και οι υποσχέσεις πως κανείς δεν θα ξανακάνει άλλη σχέση. Η μουσική και τα τραγούδια των Tindersticks συνοδιά όλων αυτών και ακόμα περισσότερων για ένα συγκρότημα, που εδώ και 13 χρόνια πορεύονται δίχως να δίνουν δεκάρα για ποιο μουσικό είδος και στυλ βρίσκεται στη μόδα και στην εκάστοτε εφήμερη σαλαμάρα που διατάζουν κι επιβάλλουν οι απανταχού μουσικοκριτικοί και όλοι αυτοί που κινούν τα νήματα της παγκόσμιας μουσικής βιομηχανίας.

Αρχές της δεκαετίας του '90 και στην Αμερική το grunge ερχόταν να

σαρώσει τα πάντα, δίνοντας μια νέα ελπίδα στους «ροκάδες» του κόσμου. Το αντίπαλο δέος (Μεγάλη Βρετανία) απαντούσε με την Brit Pop των Oasis και των Blur και μια άτυπη κατασκευασμένη μουσική κόντρα δημιουργούνταν για να θρέψει τα κάθε είδους tabloids. Την ίδια στιγμή κάπου στο Nottingham της Αγγλίας, οι Asphalt Ribbons διαλύονται για να γεννηθούν οι Tindersticks και το ντεμπούτο τους άλμπουμ με το όνομά τους και μια μπαλαρίνα στο εξώφυλλο έρχεται το 1993. Το έχουμε γράψει και θα το ξαναγράψουμε μέσα από αυτή τη στήλη, πως σε κάθε «νέο» μουσικό είδος που ξυπνάει μέσα στα χρόνια, πίσω από αυτό υπάρχουν συγκροτήματα και τραγουδιστές που αξίζουν ακόμα περισσότερο να τους ψάξετε, διότι πολλές φορές είναι εκείνοι που μελλοντικά διαμορφώνουν κάπως τα πράγματα. Μέχρι τη στιγμή φυσικά που οι μάντζερ και οι μεγάλες εταιρείες θα κάνουν την εμφάνισή τους και θα καταστρέψουν πολλούς από αυτούς. Οι Tindersticks ήταν ένα από αυτά τα σχήματα που δεν νοιάζονταν για το τι συνέβαινε στα παγκόσμια μουσικά πράγματα. Μια ιδιόμορφη νυχτερινή μουσική που αρκετές φορές μετατρεπόταν σε εφιάλτη και σε πνιγιά κρεσέντο ήρθε εκείνη την εποχή για να κατακάσει στις ψυχές μας δύο χρόνια αργότερα και με τον δεύτερό τους δίσκο. Η ένρινη μουσική μοναξιά που έβγαζε η φωνή του τραγουδιστή τους Stuart Staples, τα μεταμεσονύκτια πλήκτρα στο πάνο

του David Boulter, τα ραπίσματα της κιθάρας του Neil Fraser, το πικρό σκοτάδι που έβγαζαν οι χορδές του βιολιού του Dickon Hinchliffe, ο τρόμος μέσα σε αυτό, που κίναγε με το μπάσο του Mark Colwill και η ευαισθησία των τυμπάνων του Alistair Macaulay. Όλα γονιμοποιούσαν και κατέθεταν μια συνθετική πρόταση, όπου τα τραγούδια και η μουσική ζευγάρωναν με τον ερωτικό κόσμο του Nick Cave και της ποιητικής μελαγχολίας του Leonard Cohen. Τίποτα όμως δεν ακουγόταν σαν αντιγραφή αυτών. Οι Tindersticks έχιζαν τον δικό τους μοναδικό ήχο και μέσα στα χρόνια οι ίδιοι θα γίνονταν σημείο αναφοράς σε μελλούμενες μπάντες που φλέρταραν με τα μουσικά ζητήματα της μοναξιάς, του έρωτα και του νυχτερινού αδιεξόδου.

Μια πραγματική μυσταγωγία

Είχα την τύχη να τους δω πέντε με έξι φορές ζωντανά κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '90 και των πρώιμων zeroes και αυτό που ένιωθα σε κάθε συναυλία τους ήταν μια απόλυτη μυσταγωγία που μπορούσε να σε κάνει σμπαράλια. Από τις εκτελέσεις των τραγουδιών μέχρι τη σκηνική παρουσία τους, που τα κοστούμια και η ευγένεια είχαν τον πρώτο ρόλο, ολάκερη η μπάντα παρ' όλη τη μελαγχολική μουσική τους, έβγαζαν πάντα μια γενναιότητα για τα θέματα που αφηγούνταν. Μια απέραντη θλιμμένη γιορτή που αν άντεχε ο κόσμος σου, ήσουν καλοδεχούμενος να

πεις μαζί τους το ποτήρι εκείνο.

Από το 1993 μέχρι και σήμερα, που κυκλοφόρησαν το εντέκατο και υπέροχο στούντιο άλμπουμ τους (The Waiting Room), κράτησαν στη μουσική αγκάλη τους όλα αυτά που αγάπησαν και αγαπούν. Ύμνησαν τον έρωτα όπως μόνο αυτοί ξέρουν, ένωσαν άνετα μέσα στη νύχτα βάζοντας σε τάξη τα συναισθήματά τους, ξεμπερδέψαν με το παρελθόν τους αλλά εκείνο δεν ξεμπερδέψε ποτέ μαζί τους, κοιμήθηκαν ιδρωμένοι σε ένα προσκέφαλο οδονηρό αλλά γνώριμο, βγήκαν στο φως με ψηλά το κεφάλι κάνοντας έρωτα με τη λέξη «λάθος», τραγούδησαν για όλα αυτά που καμιά φορά δεν αντέχονται αλλά πάντα θέλεις να είναι εκεί η μουσική να σου τα υπενθυμίζει, ήπιαν το γλυκό κρασί, το πένθιμο κονιάκ, το ουίσκι της λήθης, τη βότκα της γιορτής και βγήκαν όμορφοι, γενναίοι και πανώριοι στα ημερώματα ενός καινούργιου χρόνου.

Οι Tindersticks τον προσεχή Μάιο (24, 25 και 26) επισκέπτονται για άλλη μια φορά την Ελλάδα για τρεις συναυλίες σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη. Όσοι δεν είχατε την τύχη να τους δείτε ζωντανά είναι μια καλή ευκαιρία να πάτε. Κι αν δεν μπορείτε, υπάρχει πάντα το live album τους με τίτλο «Philharmonie De Paris» που κυκλοφόρησε μόλις πρόσφατα και μας κλείνει το μάτι σαν ένας παλιός καλός φίλος πίσω από εκείνη τη γνώριμη πνιγερή κουρτίνα.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Στα τέλη Αυγούστου του 1961, από τις 28 έως τις 30 του μηνός, έγινε η Πέμπτη Συνδιάσκεψη της Καταστασιακής Διεθνούς (Internationale Situationniste). Εκεί, ένα από τα μέλη της, ο Γερμανός εικαστικός Χάιμραντ Πρεμ, ο οποίος είχε ενταχθεί στην ΚΔ ήδη δύο χρόνια πριν, θεώρησε σκόπιμο να πει ότι οι θεωρίες αυτής της τολμηρής πρωτοποριακής συσπείρωσης είναι λίγο ως πολύ ακαταλαβίστικες. Τότε, πολλοί σύντροφοι τον ρώτησαν γιατί είναι εκεί. Ο Γκυ Ντεμπόρ άδραξε την άκαρπη ευκαιρία να θυμίσει μια χαριτωμένη ιστορία που διηγείταν ο Βλαδίμηρος Μαγιακόφσκι: «Κανείς δεν λέει ότι είναι έξυπνος επειδή δεν καταλαβαίνει τα Μαθηματικά ή τα Γαλλικά. Κι όμως, ο πρώτος τυχών διατυμπανίζει την εξυπνάδα του λέγοντας ότι δεν καταλαβαίνει τον φουτουρισμό». Εν συνεχεία, ο Ντεμπόρ επισημαίνει, πικρά αλλά με χιούμορ, ότι εκεί που έχει υπάρξει κάποια πρόοδος είναι ότι η ιστορία του Μαγιακόφσκι αφορούσε τον υποκριτή και φαρισαίο αστό θεατή, ενώ η Καταστασιακή Διεθνής είναι η πρώτη πρωτοπορία που ένα από τα μέλη της περηφανεύεται τις θεωρίες της, παρ' όλο που τις υιοθέτησε εδώ και τουλάχιστον δύο χρόνια.

Την ίδια περίπου εποχή, ο μέγας Έλληνας μεταντανταϊστής συγγραφέας, εικαστικός, ποιητής, ερευνητής και χιουμορίστας Παναγιώτης Κουτρομπούσης θα ιδρύσει την φανταστική οργάνωση ΚΔΩΑ (προσθέτοντας ως στην ΚΔ). ΚΔΩΑ σημαίνει Κτηνώδης Δύναμη Ωγκώδης Άγνοια, το ωγκώδης με ωμέγα, λόγω άγνοιας. Ηρωες της οργάνωσης είναι ο μαιτρ της άγνοιας Σωκράτης, καθότι είπε το περίφημο «εν οίδα ότι ουδέν οίδα», και ο νταής Ηρακλής ως χαζοδυνατός.

Ένας περίπατος στην πόλη και μια παράλληλη περιήγηση στο Διαδίκτυο και στα social media δείχνουν με τρομερή ακρίβεια πόσο εύστοχο ήταν ο Ντεμπόρ και ο Κουτρομπούσης. Σήμερα, ο πρώτος τυχών, με ανευθυρία στο θράσος θεωρεί ότι είναι θείο δώρο να κομπάζει ότι αγνοεί τους πάντες και τα πάντα, ότι δεν καταλαβαίνει αυτό που με βλακώδη αμεριμνησία κατακεραυνώνει, επειδή ακριβώς δεν μπαίνει στον κόπο να το καταλάβει. Η αρχή έγινε με τα τηλεοπτικά παράθυρα, με τις αλίστου μνήμης εκπομπές όπου ο κάθε πικραμένος έβγαίνει και έλεγε την μικροϊστορία της χαμοζωής του, και, βέβαια, φτάνει στο απόγειό της με τις αδιανόητες παρεμβάσεις στο τοπίο της πόλης και την ακατάσχετη λογορροια στα social media. Οι πλάκες που σπάγαμε με τους λεγόμενους «πρωτοεξαφανιζόμενους» καλλιτέχνες και τους λεγόμενους «ανυπάκτιανς» μοιάζουν πλέον με κοινωνιολογία υψίστης ακριβείας. Αρκεί μια ελάχιστη αφορμή για να κυλήσουν χείμαρροι και καταρράκτες άκρατης ανοησίας και άγνοιας. Ο λεγόμενος πρώτος τυχών και η λεγόμενη Κουτσά Μαρία παίρνουν τη γελοία εκδίκηση τους, καθώς το trash γίνεται mainstream. Ο Τυχών και η Μαρία, μάλιστα, διέπονται από καλπάζουσα κομπονηρία: Δεν αρκούνται στο να διατυμπανίζουν την ογκώδη τους άγνοια, αλλά, επιπλέον, νομίζοντας ότι μπορούν να επωφεληθούν από την τάχως

Φωτογραφία © Μαρίλη Ζάρκου

Πόλη και Social Media, I

Σύντομες Ιστορίες // Οι πλάκες που σπάγαμε με τους λεγόμενους «πρωτοεξαφανιζόμενους» καλλιτέχνες και τους λεγόμενους «ανυπάκτιανς» μοιάζουν πλέον με κοινωνιολογία υψίστης ακριβείας

ισχύ που προσφέρει το Διαδίκτυο, σπίνουν μικροκομπίνες και πασχίζουν να επιβληθούν σε χώρους στους οποίους πάνω απ' όλα πολύτιμη είναι η στέρετη γνώση, η διαρκής έρευνα, η παλλόμενη ευαισθησία που συνδυάζεται με την επίμοχθη μελέτη.

Σαλιγκάρια μετά τη βροχή

Είδαμε να ξεφυτρώνουν σαν τα σαλιγκάρια μετά τη βροχή εκατοντάδες «ποιητές», «συγγραφείς», «κοινωνικοί σχολιαστές», «φωτογράφοι», «εκδότες», «διευθυντές λογοτεχνικών περιοδικών», «κριτικοί λογοτεχνίας», «τιμητές των πάντων», να εκθειάζουν με τραυλά και τραυματισμένα Ελληνικά όσους ήδη έχουν μια τεράστια θητεία στα γράμματα και τις τέχνες, και, σε

δεύτερο χρόνο, να αξιούνουν με κακάρισμα και κρωξίματα άνευ ουσίας, άνευ σημασίας μια θέση στην Αρκαδία του χώρου των εντύπων. Όταν η θέση δεν τους προσφέρεται, και σωστά, περνάνε σε δεύτερη επίθεση, με βρισιές και μπινελίκια, με άκυρες κατάρες και άσφαυρους αφορισμούς. Και, συνήθως, ύστερα από λίγο, οι πιο πολλοί εξαφανίζονται, χάνονται στη λίμνη της λήθης, και δεν τους πενθεί κανείς. Κάποιοι, ελάχιστοι και προς μείζον φούρκα των συναδέλφων τους, καταφέρνουν να επιβιώσουν για λίγο στη ρυπαρή επικράτεια του trash/mainstream, για να αντικατασταθούν όμως τάχιστα από άλλους, χειρότερους, «ομοτέχνους» τους, και να πεταχθούν στα σκουπίδια απ' όπου προήλθαν.

Αλλά το αχανές campus των social media, όπως και ο αχανής λαβύρινθος της πόλης, είναι και γεμάτο θαύματα: υπέροχοι άνθρωποι κάνουν καλά τη δουλειά τους και επικοινωνούν με άλλους υπέροχους ανθρώπους. Δεν είναι το μέσον το μήνυμα, κι ως έλεγε ο Marshall McLuhan, «ο πιο πεπεισμένος πλιθιος του αιώνα του», σύμφωνα με τον Γκυ Ντεμπόρ. Το μέσον είναι το μέσον είναι το μέσον, όπως το ρόδο είναι το ρόδο είναι το ρόδο, όπως the proof of the pudding is in the eating και όπως al frenv de los huevos lo vera, ή όπως το λέει κι ο Θερβάντες στον Δον Κιχώτη του, «κι άμα δεν με πιστεύετε, η αλήθεια δεν κρύβεται, περιμένετε και θα δείτε».

Αθήνα
7 Απριλίου 2016

Νύξεις

Η στήλη Νύξεις είναι μια rocket επισημή των ποιητικών καταστάσεων, που όσο απηλώνεται ο χρόνος τόσο πιο χρήσιμη και κρίσιμη μου φαίνεται ότι είναι. Ο Καρούζος έλεγε ότι η ποίηση, με την ευρεία έννοια, αποτελεί οδυρόνο ανυδιαστολή. Έχουμε ανάγκη από ένα τέτοιο οδυρόνο.

Όσο κι αν φαίνεται, και ενίοτε είναι τω όντι, η δουλειά του μεταφραστή είναι συναρπαστική. Το να γυρίσεις στη γλώσσα σου λέξεις και εκφράσεις μιας άλλης γλώσσας είναι μια περιπέτεια, πολύ εποικοδομητική, και όχι δίχως κινδύνους πάντως. Μαζί με την απαιτούμενη προσήλωσή, τον μόχθο, τον κόπο, τα ξενύχτια, έρχονται και αναπάντεχες ανταμοιβές. Και οξύνεται η επιθυμητή περιέργεια. Ο μεταφραστής παίζει και μοχθεί μαζί. Μοχθεί και παίζει. Μαζί με τις δικές του μεταφράσεις, έρχονται βεβαίως και οι μεταφράσεις άλλων. Και ο μεταφραστής αρέσκειται να ταξιδεύει σε βιβλία που έχουν μεταφραστεί δύο και τρεις και τέσσερις φορές από διαφορετικούς μεταφραστές σε διαφορετικές εποχές, με διαφορετικές εκδοχές της ίδιας φράσης, της ίδιας λέξης.

Ταξιδεύοντας στο μυθιστόρημα που γέννησε εκατοντάδες χιλιάδες μυθιστορήματα, ήτοι στον Δον Κιχώτη, διαπιστώνεις διαφορές και ομοιότητες στην απόδοση της ίδιας φράσης. Σκαλίζοντας εδώ κι εκεί για να εντοπίσω την προέλευση της παροιμίας The proof of the pudding is in the eating (Η απόδειξη της πουτίγκας βρίσκεται στο φαγητό της), που χρησιμοποίησε ο Φρίντριχ Ένγκελς για να τονίσει τη σημασία της πράξης απέναντι στο αγνωστικιστικό επιχείρημα που απλά αρνείται την αξιοπιστία των αισθήσεων, έφτασα στο Τριακόστο Έβδομο Κεφάλαιο του Δον Κιχώτη, όπου απαντά η πρώτη μορφή της εν λόγω παροιμίας: al frenv de los huevos lo vera την οποία η Μελίνα Παναγιωτίδου (εκδ. Εστία) μεταφράζει: Κι άμα δεν με πιστεύετε, η αλήθεια δεν κρύβεται, περιμένετε και θα δείτε. Ο Κλέανδρος Καραΐος μεταφράζει, κατά λέξη: Κι αν δε θες να το πιστέψεις, θα το δεις όταν θα 'ρθει η ώρα για να τηγανίσεις τ' αβγά (εκδ. Πατάκης). Ο Ηλίας Ματθαίου, επίσης κατά λέξη, μεταφράζει: Κι αν δεν το 'δε η ευγένειά σας, θα το δει άμα πάει να ψήσει αβγά (εκδ. Εξάντας).

Ο Ματθαίου προσφέρει και την εξής διαφωτιστική υποσημείωση: Η έκφραση πρωτοχρησιμοποιήθηκε από έναν κλέφτη που μπήκε σ' ένα φτωχόσπιτο να κλέψει και δεν βρήκε άλλο τίποτε αξιο κλεψιάς από ένα τηγάνι. Βγαίνοντας απ' το σπίτι, τον είδε ο σπιτονοικοκυρά και τον ρώτησε: «Τι κρατάς στο χέρι, σύντεκνε»; Κι αυτός απάντησε: «Άμα πας να ψήσεις αβγά, θα το δεις».

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΛΟΓΓΙΝΟΣ ΠΑΝΑΓΗ / e-mail: longinospan@gmail.com

Παρουσίαση // Μια γνωριμία με τα φεστιβαλικά διαμάντια που φιλοξενούνται στις φετινές «Κινηματογραφικές Μέρες» (15-24 Απριλίου, Θέατρο Ριάλτο και Κινηματογράφος Ζήνα)

The Lobster

Σύνοψη: Μια αντισυμβατική ιστορία αγάπης, τοποθετημένη σε ένα δυστοπικό, κοντινό μέλλον. Όλοι οι μόνοι άνθρωποι, σύμφωνα με τους κανόνες της Πόλης, συλλαμβάνονται και μεταφέρονται στο Ξενοδοχείο. Εκεί είναι υποχρεωμένοι να βρουν έναν ταιριαστό σύντροφο μέσα σε 45 μέρες, διαφορετικά μεταμορφώνονται σε ένα ζώο της επιλογής τους.

Σχόλια: Ο Λάνθιμος, στο πρώτο του αγγλόφωνο φιλμ, παραμένει πιστός και ασαλάκωτος στον ρόλο του άτυπου πρεσβευτή του λεγόμενου «ελληνικού παράξενου κύματος» στον κινηματογράφο. Συνεχίζοντας τη σκηνωθετική γραμμή που ακολούθησε στον «Κυνόδοντα» και στις «Άλπεις» και διατηρώντας τον Ευθύμη Φιλίππου ως σεναριογράφο, ανοίγει πανιά για την απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Αυτό, άλλωστε, διαφαίνεται από το εντυπωσιακό καστ που περιλαμβάνει λαμπερά ονόματα: Colín Farrell και Rachel Weisz, John C. Reilly και Lea Seydoux, Olivia Colman και Ben Whishaw. Πρόκειται για μια μαύρη σουρεαλιστική κωμωδία, η οποία παραπέμπει στις μεγάλες αντίστοιχες δημιουργίες του Λουί Μπουνιουέλ και σατιρίζει τον βαθιά αντιερωτικό κομφορμισμό των σύγχρονων κοινωνιών.

Βραβεία: Ειδικό Βραβείο Κριτικής Επιτροπής στο 68ο Φεστιβάλ Καννών, Βραβείο Καλύτερου Σεναρίου και Κοσμημιών Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου.

Son of Saul

Σύνοψη: Με διεισδυτικό βλέμμα στη φρίκη του Ολοκαυτώματος, η ταινία ακολουθεί την εφιαλτική νύχτα ενός Εβραίου που δουλεύει στο στρατόπεδο συγκέντρωσης του Άουσβιτς και της εμμονής του να βρει έναν ιερέα, προκειμένου να θάψει ένα μικρό παιδί που πιστεύει ότι είναι ο γιος του.

Σχόλια: Ο Ούγγρος σκηνοθέτης Laszlo Nemes, ο οποίος έχει εργαστεί ως βοηθός του μεγάλου Μπέλα Ταρ, δημιουργεί μια ταινία-τομή στη θεματική του Ολοκαυτώματος. Η κάμερά του ακολουθεί κατά πόδας τον ήρωά του σε ένα ταξίδι στην καρδιά του σκότους, σε αναζήτηση μίας και μοναδικής αχτίδας φωτός. Με πειραματική κινηματογράφηση, η οποία περιορίζει το βάθος πεδίου και με πλάνα ως επί το πλείστον υποκειμενικά, καταφέρνει

να μας κάνει να ταυτιστούμε με έναν Εβραίο Δον Κιχώτη, ο οποίος αναζητεί ηθική στο κολαστήριο του Άουσβιτς. Τα δρώμενα διαζωγραφίζονται σε ένα τετραγωνισμένο, κλειστοφοβικό κάδρο με πλήρη απουσία ουρανού και τονίζονται κυρίως μέσα από έντονες και ανατριχιαστικές ηχητικές λεπτομέρειες. Ο «Γιος του Σαούλ» είναι μια ταινία που δεν τη βλέπεις απλώς, αλλά τη βιώνεις.

Βραβεία: Όσκαρ Ξενογλωσσών Ταινίας 2016, Χρυσή Σφαίρα Ξενογλωσσών Ταινίας, Μεγάλο Βραβείο Επιτροπής στο 68ο Φεστιβάλ Καννών.

The Brand New Testament

Σύνοψη: Ο Θεός υπάρχει και ζει στις Βρυξέλλες! Στην ευρηματική, μαύρη κωμωδία του Βέλγου σκηνοθέτη Jaco Van Dormael πρωταγωνιστεί ο... ίδιος ο Θεός, ο οποίος ανακαλύπτει ότι η κόρη του άφησε να διαρρεύσουν τα σχέδιά του για την Αποκάλυψη, που κρατούσε φυλαγμένα στον υπολογιστή του. Στην ταινία πρωταγωνιστούν οι Benoit Poelvoorde, Catherine Deneuve, Francois Damians.

Σχόλια: Μια «αιρετική» σουρεαλιστική κομεντί στο πνεύμα των Monty Python, η οποία καταγγέλλει, κατά τον σκηνοθέτη, όχι τη θρησκεία αλλά την εφαρμογή της μέσα από τον απολυταρχισμό διάφορων κοινωνιών και δογμάτων. Για να αντιληφθούμε το παλαβό της υπόθεσης, αρκεί να αναφέρουμε δύο μονάχα πράγματα. Πρώτον, ο Θεός, όχι μόνο διαθέτει κόρη, αλλά την αναζητεί ταξιδεύοντας στη Γη μέσω ενός... κάδου πλυντηρίου. Και δεύτερον, ώριμη μεγαλοαστή (την υποδύεται η Κατρίν Ντενέβ) εγκαταλείπει τη συζυγική εστία για χάρη ενός... γορίλα. Ο Van Dormael ακολουθεί πιστά την πορεία που χάραξε από την εποχή του «Τοτό του ήρωα» και μας ζητάει, με ανοικτό πνεύμα, να τον ακολουθήσουμε.

Βραβεία: Βραβείο Καλύτερου Σχεδιασμού Παραγωγής Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου, Υποψήφια για Χρυσή Σφαίρα Καλύτερης Ξενογλωσσών Ταινίας, Βελγική συμμετοχή στα φετινά Όσκαρ.

Chevalier

Σύνοψη: Μια καυστική και τρυφερή σάτιρα για τη φιλοδοξία και την ανασφάλεια των ανδρών, την παράνοια του ανταγωνισμού και τη ματαιοδοξία της ανθρώπινης φύσης, με πρωταγωνιστές τους Γιώργο Κέντρο, Πάνο Κορώνη,

Βαγγέλη Μουρίκη, καθώς και το pop-icoon Σάκη Ρουβά. Καθώς μια παρέα αντρών επιστρέφει από εκδρομή ψαρέματος σε ένα σκάφος, μια μηχανική βλάβη τούς εγκλωβίζει στον Σαρωνικό, όπου θα σκοτώσουν την ώρα τους με ένα αυτοσχέδιο παιχνίδι που ονομάζεται «Chevalier». Το «Chevalier» είναι διασκεδαστικό, μα και βαθιά ανταγωνιστικό. Κανείς δεν θα κατέβει από το σκάφος, αν δεν ανακρηχθεί ο νικητής.

Σχόλια: Στο βραβευμένο «Attenberg» η Αθηνά Τσαγγάρη είχε κρατήσει μια αρκετά χαλαρή σεναρική και σκηνωθετική γραμμή, η οποία παρέπεμπε στην τέχνη του περφόρμανς. Στη νέα της ταινία, η «παράσταση» λαμβάνει χώραν σε σκάφος και διαθέτει τη μορφή ενός ριάλιτι-σούου.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Πρόκειται για ένα ανώριμο παιχνίδι εξουσίας, στο οποίο θριαμβεύει η αντρική ματαιοδοξία και ο σχεδόν βλακώδης ανταγωνισμός. Η επιλογή του ειδώλου Σάκη Ρουβά στο ρόλο ενός εκ των ανταγωνιστών δεν είναι προφανώς τυχαία. Αξίζει να σημειώσουμε ότι ο τελευταίος θα τιμήσει την προβολή με την παρουσία του.

Βραβεία: Βραβείο Καλύτερης Ταινίας του Διεθνούς Κινηματογραφικού Φεστιβάλ του Λονδίνου, BFI London Film Festival.

An (Sweet Bean)

Η Γιαπωνέζα σκηνοθέτις Naomi Kawase παρουσιάζει την τρυφερή ιστορία μιας ηλικιωμένης γυναίκας, που θέλει με κάθε τρόπο να πιάσει δουλειά στην αγαπημένη της καντίνα, χαρίζο-

ντας στον μοναχικό ιδιοκτήτη της τη μυστική συνταγή για dorayaki, τα παραδοσιακά ιαπωνικά πητάκια γεμιστά με «an», μια κρέμα φτιαγμένη από κόκκινα φασόλια.

Επίσημη έναρξη του τμήματος «Ένα Κάποιο Βλέμμα» στο 68ο Φεστιβάλ Καννών.

As I Open My Eyes

Η ταινία της πρωτοεμφανιζόμενης Τυνήσιας σκηνοθέτιδος Leyla Bouzid τοποθετείται στη χώρα της, το καλοκαίρι του 2010, λίγους μήνες πριν από την επανάσταση. Η 18άχρονη Φάρα, που μόλις έχει τελειώσει το σχολείο, δεν ονειρεύεται να γίνει γιατρός, όπως επιθυμεί η οικογένειά της, αλλά τραγουδά σε γκρουπ ακτιβιστών, ερωτεύεται και ξενυχτά σε μια πόλη γεμάτη ζωή και κινδύνους.

Βραβείο: Europa Cinemas Label Prize, 72ο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Βενετίας.

Body

Η ταινία της Malgorzata Szumowska είναι μια ρεαλιστική, ποιητική μελέτη για το ανθρώπινο σώμα, εμπροστωμένη με μαύρο χιούμορ, και κύριους πρωταγωνιστές έναν ιατροδικαστή, την ανορεξική κόρη του και μια φυσιοθεραπεύτρια που ζουν στη σύγχρονη Πολωνία.

Βραβεία: Αργυρή Άρκτος Καλύτερης Σκηνοθεσίας, 65ο Φεστιβάλ Berlinale, πληθώρα βραβείων Πολωνικής Ακαδημίας Κινηματογράφου, Βραβείο Μοντάζ Ευρωπαϊκής Ακαδημίας Κινηματογράφου.

SMAC

Η νέα ταινία του Κύπριου σκηνοθέτη Ηλία Δημητρίου ακολουθεί την ιστορία της Ελένης, που μαθαίνει ότι έχει καρκίνο στα τελευταία στάδια, και του Αντρέα, που ζει άστεγος στην Αθήνα. Οι δύο ήρωες συναντιούνται τη στιγμή εκείνη που ο ένας έχει περισσότερο ανάγκη τον άλλον. Η ζωή θριαμβεύει πάνω σε κάθε βιολογικό ή κοινωνικό εμπόδιο.

Βραβεία: Α' Γυναικείος Ρόλος - Βραβεία Ελληνικής Ακαδημίας «Iris», Επίσημη Συμμετοχή Διεθνές Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

Ο σκηνοθέτης θα είναι παρών στην προβολή, ενώ η ταινία θα διαγωνιστεί, μαζί με άλλες εννέα κινηματογραφικές δημιουργίες από όλο τον κόσμο, για τα τρία μεγάλα βραβεία του Διαγωνιστικού Τμήματος του Φεστιβάλ.

Εργαστήρια και Masterclasses

Φέτος, τα καθιερωμένα κινηματογραφικά εργαστήρια και masterclasses ασχολούνται με τα πεδία του ήχου, της ενδυματολογίας, της συμπαραγωγής και της διεύθυνσης φωτογραφίας. Συγκεκριμένα: Τρεις καταξιωμένοι Βρετανοί επαγγελματίες από τα ξακουστά Pinewood Studios θα παρουσιάσουν masterclass με θέμα τον σχεδιασμό και την επεξεργασία «φορετού» ήχου στο σινεμά. Το μέλος της Κριτικής Επιτροπής και συντονιστής του Mannheim Meeting Place, Julek Kedzierski, θα αναλύσει τη διαδικασία αιτήσεων για διεθνείς συμπαραγωγές. Η κυπριακής καταγωγής προτεινόμενη για βραβείο Emmy και Πρόεδρος της φετινής Κριτικής Επιτροπής, ενδυματολόγος Jo Katsaras, θα αναλύσει τη σχέση ενδυματολόγου και σκηνοθέτη. Τέλος, ο διεθνώς καταξιωμένος Κύπριος διευθυντής φωτογραφίας Χάρης Ζαμπάρλουκος («Cinderella», «Locke», «Thor», «Mamma Mia» κ.ά.) θα παραδώσει masterclass με θέμα τη φωτογραφία στο σινεμά.

Πληροφορίες:

Ιστοσελίδα:
www.cyprusfilmdays.com
Τηλέφωνο: (+357) 25343904
Email: info@cyprusfilmdays.com

Όλες οι ταινίες θα προβάλλονται στους πρωτότυπους διαλόγους με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους.

Είσοδος: €6 Εισιτήριο Ημέρας, €25 Κάρτα Φεστιβάλ (για όλες τις προβολές), Δωρεάν για φοιτητές, μαθητές, και κατόχους κάρτας ΑμεΑ

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Myra Μια κατά συρροήν δολοφόνος στη σκηνή

Δανάη Χρίστου: Είναι στο χέρι μας να επιλέξουμε την αγάπη ή το σκοτάδι

Συνέντευξη // Μου πήρε μήνες να καταλάβω πως ακόμα και το πιο σκληρό τέρας κρύβει μέσα του ψήγματα ανθρωπιάς και πως ο καλύτερος άνθρωπος κρύβει επίσης κάποια ψήγματα τέρατος

ΝΑΝΣΙΑ ΠΑΛΛΑ

Την ιστορία της Myra Hindley, της κατά συρροήν δολοφόνου ανήλικων παιδιών που συγκλόνισε τη Βρετανία κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του 1960, παρουσιάζουν σε θεατρικό μονόλογο η θεατρική ομάδα Vox και το Θέατρο Ένα. Τον ρόλο ανέλαβε η Δανάη Χρίστου σε σκηνοθεσία Μάριου Ιωάννου. Το κείμενο υπογράφει ο Μιχάλης Παπαδόπουλος. Στη συνέντευξη που ακολουθεί, η ηθοποιός μιλά για το έργο, που στην ουσία είναι μια ψυχογραφία της δολοφόνου, η οποία πέθανε το 2002 στις φυλακές, αφού είχε καταδικαστεί σε ισόβια δεσμά.

Πες μας λίγα λόγια για το έργο «Myra» και την υπόθεσή του.

Το «Myra» είναι βασισμένο στη ζωή της Myra Hindley, μιας serial killer που συγκλόνισε την Αγγλία τη δεκαετία του '60. Ο συγγραφέας όμως δεν παραμένει μόνο στα εγκλήματα, αλλά χρησιμοποιεί τη Myra για να αμφισβητήσει, αν θέλεις, σημερινές αξίες. Η Myra χτυπάει τα σίγουρα, αυτά που δεν τολμήσαμε να αμφισβητήσουμε, αυτά που θεωρούσαμε δεδομένα.

Δεν πιστεύεις σε κάποια δεδομένα;
Φυσικά, αλλά, δυστυχώς, η εποχή μας δεν τα σπκώνει. Ζούμε στην εποχή της αμφισβήτησης, τίποτα δεν είναι σίγουρο, ούτε η δουλειά μας, ούτε οι σχέσεις μας, ούτε η ίδια η ζωή.

Πώς προέκυψε η ιδέα για ένα τόσο δραματικό έργο;

Μου αρέσει να ψάχνομαι, ήθελα να κάνω κάτι διαφορετικό, και διάλεξα να κάνω κάτι εντελώς κόντρα σ' αυτό που έκανα μέχρι τώρα. Πριν από δύο χρόνια, ο Μιχάλης μου έδωσε το κείμενο. Το λάτρεψα. Αρχίσαμε να το δουλεύουμε, αλλά το σταματήσαμε, γιατί έμεινα έγκυος. Μετά ήρθε η Σμαράγδα και, πίστεψέ με, μου ήταν αφόρητο να υποδυθώ μια δολοφόνο παιδιών. Δεν το άντεχα, αρρώστανα. Έβλεπα το παιδί μου και δεν μπορούσα να φανταστώ ότι θα έμπαινα σε αυτόν τον ρόλο.

Και τώρα τι άλλαξε;

Τώρα είμαι πιο δυνατή. Το έργο είναι μοναδικό, χαίρομαι που το κάνω, πιστεύω ότι θα με βοηθήσει, θα με βοηθήσει να εξελιχθώ και ως καλλιτέχνης και ως άνθρωπος. Άλλωστε οι άνθρωποι που κάνουν θέατρο, δεν πρέπει να μένουν στάσιμοι. Δεν μου αρέσει καθόλου η ακινησία.

«Θα τη δαμάσω»

Ο ρόλος είναι πολύ απαιτητικός, σε σημείο «βασανιστικό», θα 'λεγε κανείς, για τον ηθοποιό που τον

ερμηνεύει. Πώς βιώνεις αυτήν την εμπειρία;

Έτσι είναι. Ο ρόλος ζητάει συνέχεια όλο και περισσότερα από μένα, και είμαι αναγκασμένη να του δώσω ακόμα περισσότερα. Εκεί που πιστεύω ότι έδωσα όσα έπρεπε, νιώθω ότι δεν είναι αρκετά και παιδεύομαι να εξοφλήσω αυτό το απίστευτο χρέος. Όμως, όταν ξεμπερδέψω, η ικανοποίηση που νιώθω είναι μοναδική. Παλεύω με τη Myra, τη χτυπάω, με χτυπάει, αλλά, πού θα μου πάει; Θα τη δαμάσω.

«Με εντριγκάρει ο ρόλος»

Πόσο δύσκολο είναι να αποδώσεις μια τόσο «άψυχη» γυναίκα και να βρεις το κουράγιο να μεις στο πετσί του ρόλου αυτού;

Πολύ! Είμαι γυναίκα, μάνα, ξέρω πόσο πολύτιμη είναι η ζωή, πόσο όμορφη είναι. Αυτό όμως είναι που με εντριγκάρει. Δεν μου αρέσουν τα εύκολα. Προσπαθώ να την καταλάβω, να βρω τον άνθρωπο μέσα της. Δεν μπορεί, λέω, κάπου θα υπάρχει ένα κοινό σημείο, δεν μπορεί να μην ένιωσε ποτέ τίποτα, και τότε τα βρίσκουμε.

Σκηνοθετικά, πως έχει ιδωθεί το έργο; Υπάρχουν ιδιαιτερότητες για τα «δύσκολα»;

Εμπιστεύομαι τον Μάριο Ιωάννου, τον σκηνοθέτη μας, είναι ένας χαρισματικός άνθρωπος, φοβερός ηθοποιός και εξαιρετικός σκηνοθέτης. Είμαστε χρόνια φίλοι, με ξέρει, τον ξέρω, αγαπόμαστε πολύ, ένα σας λέω, έχει κεντήσει. Ειδικά στα δύσκολα.

Η ανθρωπιά ενός τέρατος

Μπορείς να περιγράψεις τα δικά σου συναισθήματα, τόσο στη σκηνή όσο και εκτός σκηνής, για την ηρωίδα την οποία υποδύεσαι;

Στην αρχή ήμουν πολύ θυμωμένη μαζί της, πίστευα ότι είχα απέναντί μου ένα τέρας. Αρχίσα να την ψάχνω, μάθαινα για τη ζωή της, για το παρελθόν της, και κάπου εκεί έπεσα πάνω σε μια σπάνια ηχογράφηση που είχε κάνει. Τραγουδούσε για ένα διαγωνισμό. Δεν πίστευα ότι ήταν αυτή. Ότι μπορούσε να τραγουδήσει τόσο γλυκά. Φοβήθηκα! Ένωσα ότι προσπαθεί να με ξεγελάσει. Μου πήρε μήνες να καταλάβω πως ακόμα και το πιο σκληρό τέρας κρύβει μέσα του ψήγματα ανθρωπιάς και πως ο καλύτερος άνθρωπος κρύβει επίσης κάποια ψήγματα τέρατος.

Έτσι, συμβιβάστηκα μαζί της. Γιατί κατάλαβα ότι τα πάντα είναι θέμα επιλογών. Είναι στο χέρι μας να επιλέξουμε την αγάπη ή το σκοτάδι.

*** Οι παραστάσεις του έργου δίνονται στις 12, 13, 14, 19, 20, 21, 26, 27 Απριλίου, στις 8.30 μ.μ., στο Θέατρο Ένα στη Λευκωσία.**

www.simerini.com.cy

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Ο Πάρις Ερωτοκρίτου, ένας από τους αξιότερους εκπροσώπους της κυπριακής, και όχι μόνο, σκηνοθετικής nouvelle vague συναντά, επί σκηνής, τον Γιώργο Τριλλίδη, έναν επίσης από τους αξιότερους εκπροσώπους της κυπριακής συγγραφικής nouvelle vague, με την ανατρεπτική παράσταση «Νίτσα». Για το αποτέλεσμα αυτής της συνάντησης, καθώς και για το ευρύτερο θεατρικό τοπίο στην Κύπρο, ο Πάρις Ερωτοκρίτου μιλά στο «Ηδύφωνο», εκφράζοντας την ελπίδα πως το θέατρο κάποια στιγμή θα βρει δημιουργικά τη θέση του στην κοινότητα, καθιστάμενο ένα θεμελιώδες παραγωγικό στοιχείο του συναντήκειν.

Το έργο παρουσιάστηκε αρχικά ως θεατρικό αναλόγιο. Μέσα από ποια οπτική γωνία το αντιμετωπίζετε τώρα;

Το έργο παρουσιάστηκε σε μορφή θεατρικού αναλογίου στο πλαίσιο του προγράμματος PLAY. Δεν είχα την ευκαιρία να το ακούσω, καθώς ήμουν στο εξωτερικό, αλλά είχα ακούσει καλά σχόλια από συναδέλφους και άλλους συγγραφείς. Τώρα η οπτική γωνία καθορίζεται εν μέρει μέσα από το ίδιο το έργο - βέβαια το συγκεκριμένο έργο καταπνέεται με αρκετά θέματα, επομένως μέρος της δουλειάς μας στις πρόβες ήταν να αποφασίσουμε σε ποιες συγκεκριμένες θεματικές θα επικεντρωνόμασταν, γιατί, ως γνωστόν, δεν μπορείς να δώσεις την ίδια βαρύτητα σε όλες τις θεματικές σε μια παράσταση. Η οπτική γωνία, λοιπόν, της συγκεκριμένης παράστασης πραγματεύεται θεματικές ανόδου και πτώσης εγκατάλειψης/περιθωριοποίησης, καθώς και θέματα που άπτονται της ψυχικής υγείας. Η εστίαση στις πιο πάνω θεματικές είναι προϊόν συλλογικής ανακάλυψης μέσω της πρόβας και όχι μιας προεπιλημμένης σκηνοθετικής απόφασης. Με αυτό τον τρόπο ευελπιστούμε σε πιο οργανικά σκηνικά αποτελέσματα, με επίκεντρο πάντα τον άνθρωπο και όχι μια εγκεφαλική ιδέα.

Ρίχνοντας μια δεύτερη σκηνοθετική ματιά, ποιες άλλες, ενδεχομένως υπονοούμενες, διαστάσεις του κειμένου αναμοχλεύετε;

Σίγουρα την πάλη μεταξύ του νεότερου και του ωριμότερου εαυτού ενός ανθρώπου. Πώς θα ήταν, άραγε, αν μπορούσαμε να συνομιλούσαμε με τον νεότερο μας εαυτό σ' ένα στάδιο της ζωής μας που θεωρούμε ότι καταλαβαίνουμε τον κόσμο και τα κοινωνικά συστήματα τα γύρω μας καλύτερα;

Εκκινώντας από τα ιστορικά συμφραζόμενα της εποχής, επιχειρείτε να τοποθετήσετε την ηρωίδα κατά κάποιον τρόπο έξω από αυτά, αναδεικνύοντάς τη σε «σύμβολο» του περιθωρίου, μέσα σε μια μεθοριακή κατάσταση. Θεωρείτε πως, για να μπορέσουμε να κατανοήσουμε το ανθρώπινο ον, θα πρέπει να το αντικρίσουμε μέσα σ' αυτές τις οριακές καταστάσεις;

Ως σκηνοθέτης και ως ομάδα δεν επιχειρούμε ποτέ να διδάξουμε οτιδήποτε και σε κανέναν. Αντιθέτως, προσπα-

θούμε να διερευνήσουμε και κατά κύριο λόγο να ρωτήσουμε τόσο τους εαυτούς μας όσο και την κοινότητα η οποία αποτελεί κάθε βράδυ το κοινό μας. Επιθυμία μας είναι αυτά τα ερωτήματα να τα μοιραζόμαστε με τους θεατές σε κάθε παράσταση. Το έργο δεν καταπνέεται με τα όσα έκανε - ή δεν έκανε - η ηρωίδα κατά τη διάρκεια της ζωής της, ούτε με τα όσα υπέστη, αλλά με το πώς ένας άνθρωπος μπορεί να βρεθεί στο περιθώριο από ένα σύστημα το οποίο μέχρι κάποια στιγμή τον αποδεχόταν και τις επιπτώσεις στον ψυχισμό του μετά από μια τέτοια εξέλιξη. Σίγουρα δεν επιθυμούμε να αναδείξουμε οποιοδήποτε σε σύμβολο οποιασδήποτε κοινωνικής ομάδας. Ένα από τα ερωτήματα τα οποία ενδεχομένως να προκύψουν είναι το κατά πόσο μια γυναίκα στη θέση της ηρωίδας θα αποδεχόσε διαφορετικά ή κι ακόμα ποιες θα έπερεπε να ήταν οι καταστάσεις και οι συνθήκες, ούτως ώστε αυτός ο άνθρωπος να μη βίωνε τα όσα βίωσε. Το κλειδί - και σ' αυτό το έργο - είναι η αγάπη. Κι όταν μιλάς για αγάπη, δεν μπορείς να μιλήσεις και για απώλεια. Άρα, βλέπουμε έναν άνθρωπο επί σκηνής από τον οποίο - κατ' εμέ - έλειψε η αγάπη και, ως εκ τούτου, οι απώλειες που καταγράφει είναι πολλές. Κι αυτό φέρνει την ηρωίδα πολύ κοντά στις δικές μας ζωές και στις δικές μας απώλειες.

Είχατε μια σημαντική συνεργασία με τον Ντέκλαν Ντόνελαν. Τι σας έδωσε η εμπειρία να δουλεύετε μαζί μ' έναν τόσο σπουδαίο σκηνοθέτη, από τους ανανεωτές του σύγχρονου θεάτρου;

Η εμπειρία και η συνεργασία που είχα - και ακόμα διατηρώ - με τον Ντέκλαν ήταν και παραμένει καθοριστικής σημασίας για την εξέλιξη μου όχι μόνον ως καλλιτέχνη, αλλά πρωτίστως ως ανθρώπου. Ο Ντέκλαν είναι ένας από τους κορυφαίους θεατρικούς σκηνοθέτες παγκοσμίως όχι μόνον από πλευράς

'επιτυχίας', αλλά και για τη ζωντάνια που διέπει τα έργα τα οποία σκηνοθετεί - κι αυτό με τη σειρά του προέρχεται από τη δική του αγάπη και δίψα για ζωή. Κάποτε σε μια συζήτηση που είχαμε, μου είχε αναφέρει ότι στο θέατρο η φαντασία υπερέρχεται της οποιασδήποτε 'συγκέντρωσης' ή μιας ατέρμονης προετοιμασίας, και αυτό είναι κάτι που επιβεβαιώνεται όλο και περισσότερο για μένα τα τελευταία χρόνια. Θεωρώ τον εαυτό μου τυχερό που ήπτευσα κοντά του για ένα σημαντικό διάστημα και για την εμπιστοσύνη που μου έδειξε σε ένα θεατρικό τοπίο - Λονδίνο - όπου τα πράγματα είναι εξαιρετικά ανταγωνιστικά και κάποιες φορές άγρια. Ο τρόπος που προσεγγίζει τα έργα ο Ντέκλαν, ο τρόπος που ενεργοποιεί, απελευθερώνει και εμπιστεύεται τους συνεργάτες του - ηθοποιούς και άλλους - είναι πραγματικά πρωτοφανής.

Καταπνέετε με το έργο ενός νέου Κύπριου θεατρικού συγγραφέα, του Γιώργου Τριλλίδη, ενός από τους δυναμικότερους της νέας γενιάς, που έχει δώσει σημαντικά διαπιστευτήρια και στην πεζογραφία. Πώς βλέπετε, γενικότερα, την ανάπτυξη της θεατρικής γραφής στην Κύπρο; Διαβλέπετε ενδιαφέρουσες απόπειρες;

Τον Γιώργο τον γνώρισα λογοτεχνικά μέσα από τις σελίδες του 'Υστερόγραφου' πριν από κάποια χρόνια. Η 'Νίτσα' είναι - εξ' όσων γνωρίζω - το πρώτο του θεατρικό έργο το οποίο εμπιστεύθηκε σε μας και τον ευχαριστούμε γι' αυτό. Είναι αλήθεια ότι ο όγκος της σύγχρονης κυπριακής θεατρικής γραφής έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια και αυτό αφεύεται σε ένα μεγάλο βαθμό στη θεσμική στήριξη που υπήρξε μέσω συγκεκριμένων προγραμμάτων. Είναι επίσης σημαντικό να υπάρξει στήριξη και συνέχεια, ούτως ώστε να υπάρχει συστηματική και συνεχής παραγωγή νέων θεατρικών έργων από Κύπριους

συγγραφείς. Υπάρχουν ενδιαφέρουσες φωνές, όμως - κι όπως σε όλες τις τέχνες - το ποιες φωνές είναι εδώ για να μείνουν, θα φανεί σε βάθος χρόνου.

Την ίδια ώρα, βλέπουμε αρκετές νέες θεατρικές ομάδες να αναπτύσσονται στον χώρο, επιχειρώντας, πολύ συχνά, ρηξικέλευθες σκηνοθετικές, και όχι μόνον, προσεγγίσεις. Θεωρείτε ότι βρισκόμαστε σε μια φάση δημιουργικών αναστατώσεων όσον αφορά τα θεατρικά μας πράγματα, που τείνουν να αναδιαμορφώσουν το θεατρικό τοπίο;

Το ελπίζω! Ο καθένας από εμάς πρέπει να βρει τη θέση του στην εντόπια θεατρική γεωγραφία και αυτό εξυπακούεται ότι πρέπει να κοιτάξει μέσα του και να αφουγκραστεί την καρδιά του: Γιατί κάνω αυτό που κάνω και ποια η δική μου θέση σ' αυτόν τον χώρο. Αυτό που θα ήθελα να δω είναι η δημιουργία και η εμπλοκή της κοινότητας στο θέατρο, και αυτό είναι ευθύνη όλων όσοι δουλεύουν στο θέατρο αυτήν τη στιγμή. Το θέατρο δεν μπορεί να υπάρξει χωρίς να το περιβάλλει μια κοινότητα. Βέβαια, το ελεύθερο θέατρο και ειδικά νέες αλλά και παλαιότερες ομάδες δουλεύουν με πενιχρά μέσα και πάρα πολλές δυσκολίες. Την ίδια στιγμή παρατηρώ μίαν ανισορροπία όσον αφορά την κρατική στήριξη γι' αυτές τις ομάδες, η οποία αποτέλεσμα θα έχει να αφανιστούν εν καιρώ κάποιες φωνές/ομάδες που έχουν κάτι να πουν και να προσφέρουν πέραν μιας θεατρικής παράστασης ως ένα ακόμα ψυχαγωγικό προϊόν. Χωρίς να παραγνωρίζουμε αυτή την ανισορροπία, εμείς στη Fresh Target Theatre Ensemble προτιμούμε να επικεντρωθούμε στη δουλειά μας, παρά να ξοδεύουμε πολύτιμη ενέργεια διαμαρτυρόμενοι - όσο αυτό θα είναι δυνατόν βέβαια.

ΝΙΤΣΑ του Γ. Τριλλίδη

Παράσταση παραστάσεων: Μέχρι 24 Απριλίου - Πέμπτη, Παρασκευή, Σάβ-

βατο, Κυριακή στις 20:00 στο Σπούτινικ, Αντωνάκη Ζαχαρίου 4Α, Βιοτεχνική Δήμου Λευκωσίας, Τ.Κ. 1027 (πλυσίον κυκλικού κόμβου Bata, Διαχρονικής και Nicosia Flea Market). Πληροφορίες/Κρατήσεις: 7000 7027. Facebook: www.facebook.com/freshtarget Website: www.fresh-target.com <http://www.fresh-target.com/>

Ερμηνεύουν: Νίκη Δραγούμη, Παναγιώτα Παπαγεωργίου

Συντελεστές: Σκηνοθεσία: Πάρις Ερωτοκρίτου, Σκηνικά: Γιώργος Γιάννου, Κοστούμια: Ρέα Ολυμπίου, Κίνηση: Παναγιώτης Ττοφή, Μουσική Διδασκαλία: Βίκυ Αναστασίου, Σχεδιασμός ήχου: Γιάννης Χριστοφίδης, Associate director: Μαρία Καρολίδου, Σχεδιασμός Φωτισμού: Alexander Jotovic, Οργάνωση Παραγωγής: Γιώργος Μ. Ιωάννου, Γιάννης Γαβριηλίδης, Μάριος Πετρώνδας, Συντονισμός Παραγωγής: Αναστασία Προκόπη - Τάκη, Οπτική Επικοινωνία: Δημήτρης Σωτηρίου,

Παραγωγή: Fresh Target Theatre Ensemble, Στάθην Βραδέως

Συμμετέχουν: Χριστίνα Δημητρίου, Ελπίδα Καρυσπούλη, Λίνα Μικελλίδου, Κωνσταντίνος Μενούκος, Δημήτρα Χατζηγιάννη, Μαρία Βασιλείου, Άντρια Αυγουστή, Νάγια Αναστασιάδου, Εύρη Δημητρίου.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

ΜΑΡΙΑ ΜΗΝΑ
minam@simerini.com

Το έργο του Αντώνη Γεωργίου «Ημουν η Λυσιστράτη» παρουσιάζει το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ, για 12 παραστάσεις σε Λεμεσό και Λευκωσία. Το «Ηδύφωνο» συζήτησε με τον σκηνοθέτη Λούκας Βαλέβσκι καθώς και με την Έλενα Αγαθοκλέους, υπεύθυνη για την εν λόγω παραγωγή, για αυτή τη σύγχρονη Λυσιστράτη, για την αδυνατότητα της -αλλά και τη δική μας- να δει έναν κόσμο αλλαγμένο, καθώς και για την αντιμετώπιση των τεχνών στην Κύπρο, φευ, ως ενός ακόμη χόμπι.

Λούκας Βαλέβσκι
Ένας Πολωνός καλλιτέχνης, μόνιμος κάτοικος Κύπρου, ενεργά εμπλεκόμενος σε εγχώρια αλλά και διακρατικά projects. Ποιες οι δυσκολίες και ποιες, ενδεχομένως, οι ευκολίες αυτής της συνθήκης;

Το να είσαι καλλιτέχνης σε οποιαδήποτε χώρα στον κόσμο σε φέρνει σε μια συνθήκη όπου πρέπει να αντιμετωπίσεις όλες τις δυσκολίες. Το πιο δύσκολο για μένα είναι να βρεις τον τρόπο να επικοινωνείς τον εσωτερικό σου κόσμο με το κοινό. Αυτό ξεκινάει από την ανάγκη για αναζήτηση του εαυτού σου και, φυσικά, το ψάξιμο δεν σταματά ποτέ. Κάποιοι ισχυρίζονται ότι δεν υπάρχουν πράγματα τα οποία δεν μπορούμε να καταφέρουμε. Είμαι της άποψης ότι όντως πολλά απ' αυτά που θέλουμε, και φαίνεται αδύνατον να γίνουν, μπορούν να γίνουν. Κάπως έτσι συνδέω το γεγονός ότι δημιουργώ στην Κύπρο και γίνομαι ένα κομμάτι του νησιού, αφήνοντας πίσω μου όσα ήξερα.

Για μένα ακόμα είναι, και μάλλον θα είναι για πάντα, ένα μεγάλο μάθημα το ότι βρέθηκα εδώ. Πέρα από το ότι ήθελα (και το κατάφερα!) να μιλώ και να γράφω την ελληνική γλώσσα, να καταλαβαίνω τι λέει το τραγούδι της Ηπείρου ή της βυζαντινής λειτουργίας ή το «τσιατιστό» του κουμπάρου απέναντί μου ή ακόμη το χορικό του Ευριπίδη στα αρχαία... Όντως βρέθηκα αρκετά μακριά από το σπίτι μου, αλλά στις μέρες μας η απόσταση αυτή δεν είναι και τόσο τρομακτική. Αυτό που με τρομάζει είναι το πόσο διαφορετικός έγινα εγώ, πώς έχασα επαφή με αυτό που ήξερα τόσο καλά ότι είμαι.

Τώρα έρχεται και το δεύτερο κομμάτι, που δεν είναι καθόλου απλό - το να επικοινωνήσω με εσάς. Βρίσκω την τέχνη στην Κύπρο σε μια διαδρομή που μόλις ξεκινάει... όπως κι εγώ, που αισθάνομαι σαν ένα μικρό αγόρι που μόλις ξεκίνησε να μιλάει καλά και έχει πολλές ερωτήσεις και, προπαντός, πολλά γιατί. Η πορεία του θεάτρου στην Κύπρο, του περφόρμανς και άλλων σύγχρονων τεχνών, χαρακτηρίζεται από ένα νεανικό πνεύμα, το οποίο μπορεί να μας ενθουσιάζει με την ομορφιά και τον αυθορμητισμό του - αλλά ταυτόχρονα απαιτεί και μια σοβαρότητα και κριτική ματιά απέναντι σε αυτό που συμβαίνει γύρω μας. Ευτυχώς, υπάρχουν αρκετοί καλλιτέχνες που αντικρίζουν σωστά το θέμα και δεν αφήνουν το έργο τους να ικανοποιεί απλώς και μόνο τις

Ημουν η Λυσιστράτη

Συνέντευξη // Με αφορμή την παρουσίαση του έργου του Αντώνη Γεωργίου, το «Η» συνομιλεί με τον σκηνοθέτη Λούκας Βαλέβσκι και την Έλενα Αγαθοκλέους, από το Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ

Φωτογραφίες:
Μιχάλης Παπαμιχαήλ

ανάγκες του σύγχρονου πολίτη για διασκέδαση. Το γεγονός ότι η κατάσταση εδώ βρίσκεται κάπως στο ενδιάμεσο, το να βρει ο πολιτισμός την ταυτότητά του είναι θέμα που αφορά τους ίδιους τους Κύπριους. Η αλήθεια είναι ότι κι εγώ βρίσκομαι σε μια μεταβατική φάση... από τη μια, έχω τους Πολωνούς, οι οποίοι αναρωτιούνται από ποιο μέρος της Πολωνίας είμαι και τονίζω τις λέξεις στην τελευταία συλλαβή -κάτι που δεν γίνεται στη γλώσσα μου- από την άλλη, έχω τους καλούς μου φίλους και συναδέλφους εδώ, που γελάνε με τις λέξεις που δημιουργώ καθημερινά για να μπορώ να εκφραστώ όσο το δυνατόν καλύτερα!

Καταλαβαίνω σε ποια μοίρα βρίσκονται οι Κύπριοι καλλιτέχνες -άλλωστε, η λέξη καλλιτέχνης, εδώ συγκεκριμένα, αποκτά μια σκοτεινή και πραγματικά ειρωνική σημασία- και πόσο σημαντική είναι η τέχνη γι' αυτούς. Αλήθεια, πόσο απαιτητικό είναι να προσφέρεις κάτι που δεν έχει καθαρή χρηματική αξία και πόσο καταστροφικό είναι το σύστημα που κρατάει την τέχνη πίσω -όχι τόσο λόγω έλλειψης χρημάτων, αλλά γιατί δεν υπάρχει από πίσω ένας ορθός σχεδιασμός που να την προωθή. Αντιθέτως, την κρατάει σαν τον ανάπνο για να μην πεθάνει, αλλά δεν έχει ιδέα περί φυσιοθεραπείας! Εδώ -αν κάνω λάθος, διορθώστε με- μπορεί πολλοί καλλιτέχνες στην Κύπρο να είναι ικανοποιημένοι με την κατάσταση, όμως προσωπικά τυχαίνει να μην γνωρίζω κανένα.

Σκηνοθετείτε, το διάστημα αυτό, το έργο του Αντώνη Γεωργίου «Ημουν η Λυσιστράτη». Μια Λυσιστράτη, ωστόσο, αντιμέτωπη με θανάτους, πολέμους, βία, απορρίψεις. Θα λέγατε ότι σήμερα μπορούν να υπάρξουν δυναμικές φιγούρες, όπως η Λυσιστράτη, που να συσπειρώσουν και να συγκροτήσουν συλλογικότητες, επιφέροντας αλλαγές, μικρές ή μεγάλες;

Το κείμενο του Αντώνη είναι για μένα αρκετά μεγάλη πρόκληση ως προς το σκηνοθετικό κομμάτι. Έχει τη μορφή μανιφέστου, ενός μανιφέστου το οποίο να μην ορίζει κάθετα τους νόμους του, αλλά από την άλλη έχει ένα πολύπλοκο ιστό, όπου εμφανίζεται η φιγούρα της Λυσιστράτης και των πολλαπλών προσώπων της. Η Λυσιστράτη ζωντανεύει για μια στιγμή ξανά για να επιβεβαιωθεί ότι, δυστυχώς, τα πράγματα δεν άλλαξαν και πολύ από τον καιρό της. Κάπου εξέχει η εικόνα του κοριτσιού που πάσχει από κατάθλιψη... είναι μια από εκείνες τις μέρες που δεν αντέχει τη βαρύτητα της γης και των κατοίκων της, μια μέρα που απλώς νιώθει ότι το τέλος του κρεβατιού της είναι και το τέλος του σύμπαντος. Αλλά είναι το ίδιο κορίτσι, η Λυσιστράτη που κόβει τα κεφάλια αυτών που δεν έμειναν πιστοί στον όρκο που έδωσαν... «Είχαμε ορκιστεί αν δεν τελειώσει ο πόλεμος...». Κι όμως, ο πόλεμος δεν τελείωσε. Ξέρουμε ότι δεν τελείωσε, αλλά την ίδια στιγμή ζούμε μια ψευδαίσθηση, κάτι το εξωπραγματικό. Και όσο μπερδεμένοι είναι οι λόγοι που γίνεται ένας πόλεμος, τόσο πιο τραγικό είναι ότι ο απλός κόσμος πληρώνει το τίμημα.

Η Λυσιστράτη βλέπει τους Σύρους που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους, βλέπει και τους

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Αφγανούς που απειλούνται από βόμβες-πυρολαμπίδες που κατεβαίνουν από σκάφη χωρίς πιλότο, βλέπει την εξαφάνιση της Παλαιστίνης και τις Κούρδισσες που μάχονται για την ειρήνη με τελειώς αντίθετο τρόπο από αυτόν που επιτάσσει, με όπλα δηλαδή. Βλέπει και εμάς, που είμαστε κολλημένοι στις οθόνες μας, ανίκανοι για οποιαδήποτε ριζική αλλαγή της κατάστασής μας, σαν πεταλούδες μαγνητισμένες από το φως μείνουμε μπροστά στις οθόνες παρατηρώντας, ή όχι, αυτό που συμβαίνει δίπλα μας. Η δύναμη της μαζικής ενημέρωσης πέρασε την προπαγάνδα της. Ναι, πιστέψαμε ότι υπάρχει κακή θρησκεία και ότι κάποιοι άνθρωποι γεννιούνται για να σκοτώνουν τους άλλους. Αυτό που μεταδίδεται είναι πολύ σαφές ως προς το τι ΠΡΕΠΕΙ να νιώθουμε.

Το θεατρικό αυτό έργο χάνει την έννοια του θεατρικού καθώς περιγράφει μια πραγματικότητα από απόσταση για να βγάλει σωστά συμπεράσματα. Το έργο είναι σύγχρονο, καυτηριάζει τις αντιδράσεις μας και το πώς νιώθουμε και τι κάνουμε σε σχέση με όσα συμβαίνουν.

Έλενα Αγαθοκλέους
Αγαπητή Έλενα, ο ΜΙΤΟΣ ιδρύθηκε το 2007, μετρά λοιπόν κοντά στα δέκα χρόνια καλλιτεχνικής παρουσίας. Αισθάνεστε δικαιωμένη από το εγχείρημά σας, τότε, να δημιουργήσετε έναν ΜΚΟ, με βασικό άξονα το θέατρο και τις παραστατικές τέχνες;

Αν το κοίταγμα, προς τα πίσω, είναι για το πόσα κιλά ζυγίζει η δικαίωση, μάλλον είναι ώρα για το μουσείο. Δεν ξέρω τη διάρκεια ή τον τρόπο με τον οποίο μετρείται η δικαίωση. Ούτε και είναι το ζητούμενο.

Το ότι δημιουργήσαμε έναν μη κερδοσκοπικό οργανισμό, μια ΜΚΟ, είναι το περιτύλιγμα της υπόθεσης, το μόνο εύκολο να γίνει, όπως και το να δώσουμε ένα όνομα, π.χ. Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ. Πρόκειται για ένα κατασκευασμένο φαίνοσθαι που μπορεί να λειτουργεί νομικά και να επικοινωνεί κοινωνικά. Μπορούμε να δημιουργήσουμε πολλούς μύθους γύρω από αυτό, αλλά στο τέλος της μέρας αυτή είναι η αλήθεια.

Σημασία έχει τι «σπίτι» είναι αυτό για μας... Σίγουρα δεν γινόταν να είναι ένα κλειστό σύστημα. Δεν μπορούσαμε να ακολουθήσουμε ούτε τις δικές μας συνταγές. Παρά μόνο, κάθε φορά, την ανάγκη μας ή τη σύγκρουση με αυτό που συμβαίνει γύρω μας, μέσα μας ή μεταξύ μας. Κάθε φορά και ένα νέο ξεκίνημα. Όπως τώρα, που είναι μια μεταβατική περίοδος, επικίνδυνη... είμαι πολύ περιεργη να δω τι θα φέρει, τι ανθρώπους θα συμπεριλάβει, πόσο ρίσκο θα πάρει. Αυτά μετρώ.

Διαρκείς πειραματισμοί, πρωτοποριακά κείμενα, διασκευές, πολυποικιλίες παρουσιάσεις. Αυτή η εμπειρία του ΜΙΤΟΥ τι σας κληροδοτεί για τη συνέχεια;

Τελευταία, ειδικά μετά την εμπειρία του ευρωπαϊκού προγράμματος «Τα Τραγούδια των Γειτόνων μου», με πιο πολλή συνείδηση αντιλαμβάνομαι τον ρόλο που μπορεί να παίξει η τέχνη. Είμαστε όντα κοινωνικά! Πώς το ξεκάσαμε; Πώς γίναμε παθητικοί και

μονόχνοτοι; Πώς να διεκδικήσουμε τη δυνατότητα να επικοινωνήσουμε, να σχολιάσουμε, να εκτεθούμε, να έχουμε κριτική σκέψη, να αποδοκιμαστούμε, να ανοίξουμε διαλόγους, να πάρουμε πρωτοβουλίες, να συναντηθούμε σε δημόσιους χώρους.

Δεν είμαστε πολιτικοί ή ακαδημαϊκοί... έχουμε όμως το δικό μας μέσο, που είναι η τέχνη. Μέσα από το θέατρο, από τις συναντήσεις με υπέροχους συνεργάτες και δασκάλους, μπορεί να εμφανιστεί η πραγματική παιδεία... πώς να ακούω τώρα, πώς να δέχομαι εμένα ή εσένα, ότι ο φόβος μπορεί να είναι πηγή δημιουργίας, η αποδόμηση δεν είναι αδυναμία, το προσωπικό γίνεται παγκόσμιο, η αποδοχή κλείνει πληγές και ελευθερώνει... γιατί περί αυτού πρόκειται, έτσι δεν είναι; Η επιθυμία για ελευθερία!

Ελπίζω, αυτή να είναι η συνέχεια μας, με το ΜΙΤΟΣ ή χωρίς το ΜΙΤΟΣ. Επιθυμώ να «ξε-ταυτιστώ» από αυτό που κοινωνικά φοριέται, και όσο γίνεται με λιγότερες ενοχές, ελεύθερα να μπουρδουκλωνόμαστε με νέα κείμενα, θεατρικές φόρμες, χώρους... έχοντας πάντα ανάγκη ο ένας τον άλλο.

Πόσο βιώσιμη είναι στις μέρες μας η λειτουργία ενός οργανισμού όπως ο ΜΙΤΟΣ, μεσούσης της κρίσης και με μειωμένους τους κρατικούς προϋπολογισμούς για τον πολιτισμό και δη το θέατρο;

Το ερώτημα είναι πόσο βιώσιμη είναι η κατάσταση γενικά, όχι μόνο για την τέχνη. Η καθημερινότητα μπορεί να θεωρηθεί μια εμπόλεμη κατάσταση. Με προκλήσεις, που δεν θέλουμε να αντιμετωπίσουμε, αλλά δεν γίνεται αλλιώς. Και ταυτόχρονα, θέλουμε να ελπίζουμε... Υπάρχει όμως δυνατότητα για εργασία (όχι για απασχόληση!), τι γίνεται με την υγεία, υπάρχει εμπιστοσύνη στους θεσμούς, πόσα παιδιά σήμερα στα σχολεία ενδιαφέρονται για τη γνώση, τι γίνεται με τον Ακάμα, μα τι γίνεται στην ευρύτερη γειτονία μας, πώς η Ευρώπη θέλει να εκπροσωπεί αξίες που τελικά αφορούν μόνο μια ελίτ... αυτά και πολλά άλλα είναι σχετικά ερωτήματα.

Το θέμα των μειωμένων κρατικών προϋπολογισμών για τον πολιτισμό, λοιπόν, είναι αλληλένδετο με τα πιο πάνω και έξτρα παραγκωνισμένο. Οι τέχνες αντιμετωπίζονται σαν να πρόκειται για κόμπι. Οι καλλιτέχνες δεν είναι διασκεδαστές... οι άνθρωποι που δουλεύουν στο ελεύθερο θέατρο δουλεύουν πολύ, συγκινητικά πολύ, για πολύ μικρό αντάλλαγμα. Γιατί να μην ανταμείβεται όλη αυτή η προσπάθεια; Στο τέλος του μήνα όλοι έχουμε λογαριασμούς να πληρώσουμε. Δεν είμαστε άθλιοι επαίτες με το να ζητούμε πολιτιστική πολιτική. Επιθυμούμε να υπάρξουμε μέσα σε ένα θεσμικό πλαίσιο. Χώρος πρέπει να υπάρχει για όλους - και για αυτόν που μεγαλώνει, για αυτόν που είναι στην πιο παραγωγική περίοδο, για αυτόν που μόλις ξεκινά. Δεν είναι δουλειά του ΜΙΤΟΣ να δημιουργεί καλλιτεχνικές πλατφόρμες, είναι δουλειά άλλωνών, οι οποίοι πληρώνονται. Προσωπικά κουράστηκα.

Όχι δεν είναι βιώσιμη η κατάσταση, ούτε για μας, ούτε για άλλους... και για πόσο τα βιβλία, οι μουσικές, οι κουβέντες θα είναι παρηγοριά;

Πληροφορίες:

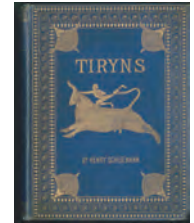
«Ημουν η Λυσιστράτη», του Αντώνη Γεωργίου
Συντελεστές της παράστασης:
Σκηνοθεσία: Λούκας Βαλεβόσκι
Δραματουργία/ Βοηθός Σκηνοθέτη: Κωνσταντίνα Peter
Μουσική: Κωνσταντίνος Τσιώλης
Κίνηση: Αριάνα Μαρκουλίδου
Εικαστική επιμέλεια/ φωτογραφίες: Μιχάλης Παπαμιχαήλ
Κοστούμια: Μυρτώ Σαρμά
Ηθοποιοί: Μαρίνα Μανδρή, Αντρία Ζένιου, Έλενα Καλλινίκου και Μαρίνα Μακρή
Γραφιστικά: Άντρεα Χριστοφόρου
Υπεύθυνη παραγωγής: Έλενα Αγαθοκλέους

Παραγωγή: Κέντρο Παραστατικών Τεχνών ΜΙΤΟΣ

Επόμενες παραστάσεις:
13, 14, 15, 16 Απριλίου και 4, 5 Μαΐου
Πρώην πολυκατάστημα Ε&S Ανεξαρτησίας Λεμεσός, 1ος όροφος (πρώην ανδρικό τμήμα). Είσοδος επί της οδού Θράκης 22, 23 και 24 Απριλίου
Θέατρο Δέντρο, Λευκωσία

Έναρξη παραστάσεων: 20:30
Είσοδος: €10 και €8 (μειωμένο)
Πληροφορίες/ κρατήσεις: 97604256 και 99985232
www.mitos.org.cy

Το «Η» συγκαίρει τον Αντώνη Γεωργίου για το Ευρωπαϊκό Βραβείο Λογοτεχνίας, για το βιβλίο του «Ένα Αηπούμι Ιστορίες» (εκδόσεις «Το Ροδακινό») [βλ. Απόσπασμα της βδομάδας, «Η» τχ. 3 και συνέντευξη με τον συγγραφέα, «Η», τχ. 33].

ART AERI LTD

Ερρίκος Σλήμαν

Ο Ερρίκος Σλήμαν γεννήθηκε στις 6 Ιανουαρίου 1822 και πέθανε στις 26 Δεκεμβρίου 1890 και ήταν Γερμανός επιχειρηματίας, σημαντικός πρωτοπόρος στον τομέα της αρχαιολογίας. Έγινε γνωστός για τις ανασκαφές του στην αρχαία Τροία και στις Μυκίνες. Οι ανακαλύψεις του βοήθησαν να καθιερωθεί ένα ιστορικό υπόβαθρο για τις ιστορίες και τους μύθους που τραγούδησαν ο Όμηρος και ο Βιργίλιος. Μύθοι που γοήτευαν τον Σλήμαν από την παιδική του ηλικία. Θαυμάζοντας όμως από μικρός τις διάφορες ιστορίες της Ελληνικής Μυθολογίας και ιδιαίτερα τα αναφερόμενα στο Τρωικό πόλεμο, σπούδασε στη Πετρούπολη αρχαία και νέα ελληνική γλώσσα, και το 1859 επισκέπτεται για πρώτη φορά την Ελλάδα.

Άρχισε την ανασκαφή της Τροίας το 1870, μετά τις ανασκαφές του στην Ιθάκη, όπου αναζητούσε το παλάτι του Οδυσσέα. Στην Ιθάκη έφερε στην επιφάνεια αρκετές (20) τεφροδόχους, αλλά όχι το ανάκτορο του Οδυσσέα. Ερχόμενος σε συμφωνία με τον Άγγλο ιδιοκτήτη της ανατολικής πλευράς του λόφου Χισαρλίκ ξεκίνησε αμέσως ανασκαφές, που του απέδωσαν τα ερείπια ενός ανακτόρου, αλλά όχι τα ευρήματα που αναζητούσε. Κατόπιν επέστρεψε στην Ελλάδα για να παντρευτεί τη Σοφία Εγκαστρωμένου και έφυγε πάλι για το Χισαρλίκ. Εκεί, με αντάλλαγμα τις πέτρες που ξέθαβε η ανασκαφή, οι Τούρκοι ιδιοκτήτες της δυτικής πλευράς του λόφου του επέτρεψαν να συνεχίσει την ανασκαφή στην ιδιοκτησία τους. Μετά από αρκετές προσπάθειες και αφού υποσχέθηκε τον μισό από τον θησαυρό που θα έβρισκε, οι ανασκαφές συνεχίστηκαν και στις 30 Μαΐου 1873 έκανε τη μεγάλη του ανακάλυψη: Ανάμεσα στα ευρήματα του χώρου που ανέσκαψαν προσωπικά ο Ερρίκος και η Σοφία -δίνοντας άδεια σε όλο το προσωπικό για να μη διαρρεύσει ευρύτερα το μυστικό- υπήρχαν μια ορειχάλκινη ασπίδα, μια χύτρα, ένα αργυρό αγγείο, ένα ορειχάλκινο αγγείο, ένα χρυσό, δύο χρυσά κύπελλα, ένα μικρό κύπελλο από ήλεκτρο, δύο χρυσά διαδήματα, 56 χρυσά σκουλαρίκια και 8.750 χρυσά δαχτυλίδια και κουμπιά. Ο θησαυρός απεκρύβη και διασκορπίστηκε σε φίλους σε όλη την Ελλάδα, για να μην μπορεί να τον διεκδικήσει η τουρκική ή η ελληνική κυβέρνηση. Τον Αύγουστο του 1876 ξεκίνησε την ανασκαφή του κοντά στην Πύλη των Λεόντων και σύντομα έφθασε στα ταφικά συμπλέγματα και την ανασκαφή του Ταφικού Περιβόλου Α'. Εξαιτίας της αφθονίας των χρυσών τεχνεργων που ανακάλυψε, θεωρήθηκε πως είχε βρει τα σώματα του Αγαμέμνονα, της Κασσάνδρας, της Κλυταιμνήστρας και του Αίγισθου.

Για περισσότερες πληροφορίες αποταθείτε στο www.artaeri.com.
Μακαρίον 71, Λ/σία

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Ο νέος Τρωγλοδυτισμός κι η λήθη του «μεγάλου έξω»

Ιστορίες αλλιώς // Για τον σημερινό, μεταμοντέρνο τρωγλοδύτη, απορροφημένο στην υπηρεσία της οικονομίας της γνώσης, το σπήλαιό του είναι ένα πολυτελώς φινιρισμένο υάλινο παλάτι

ΤΙΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Ο τελευταίος των Μοϊκανών; Περίπου. Όταν ο Ishi, ο μόνος επιζών της Ινδιάνικης φυλής των Γιάχι της Βορείου Αμερικής άφησε, εδώ κι έναν αιώνα, τα βουνά της Καλιφόρνια για να γίνει αντικείμενο μελέτης των πανεπιστημιακών ανθρωπολόγων κι εθνολόγων, διασφάλιζε και την επίζηλη θέση στους αμερικανικούς θρύλους ως ο τελευταίος των νομάδων τροφουσλλεκτών της κατακτημένης από την δυτική απληστία Αμερικανικής Ηπείρου. Ταυτόχρονα, έδινε και ευπρόσδεκτη αφορμή για μια σοβαρή πολιτισμική και φιλοσοφική αυτοεξέταση στους στρογγυλοκαθισμένους αστούς του πολιτισμένου μας σύγχρονου κόσμου. Κι όταν η βιογράφος του, Theodora Kroeber, στο πνεύμα του φροϋδικού «ο πολιτισμός κι οι αντιρρήσεις του», τον ρώτησε για την εντύπωσή του για τον προβληματισμένο και προβληματικό μας κόσμο, ο Ishi «είχε την απάντηση έτοιμη... Φτάνει ο υπερβολικός χρόνος που οι σύγχρονοι περνούμε μέσα σε σπίτια». «Δεν ανήκε στην φύση του ανθρώπου να περνά τόσο καιρό κλεισμένος σε κτίρια», αποφάνθηκε με φιλοσοφική βεβαιότητα ο Ινδιάνος.

Αυτά, πριν από 100 χρόνια. Τα πράγματα είναι εμφανώς χειρότερα, τώρα. Δεν κερδίζουμε τίποτα αν στοιχηματίσουμε ότι διαβάζετε τις γραμμές αυτές κλεισμένοι σε ένα δωμάτιο, όπως άλλωστε κάνετε για το μεγαλύτερο μέρος της ημέρας σας, κολλημένοι σε κάποια χαρτιά ή σε μια οθόνη, σκαλίζοντας σύμβολα κι όποια ορνιθοσκαλισμάτα, ή, οι «φτασμένοι» από σας, σε κάποια meeting σε λαμπρά φωτισμένες αίθουσες συμβουλίων. Με το διαδίκτυο στην διάθεση των δακτύλων σας, των μόνων για τους σκοπούς κινούμενων μελών σας, μεγάλο μέρος από τα ψώνια σας, τις συζητήσεις και τις συμφωνίες σας γίνονται από την βολή της... «εργονομικής» (ελπίζουμε) καρέκλας σας. Κι αν ασκείστε καθόλου,

πιθανότατα αυτό γίνεται στην κλειστή αίθουσα ενός γυμναστηρίου.

Η επιστροφή στο Αλντουβί; Αν οι πιο απαισιόδοξοι για τις ενεργειακές εξαρτήσεις του πολιτισμού μας προειδοποιούσαν ότι, με το τέλος του πετρελαίου, αφήνουμε τις κορυφαίες, ενεργοβόρες στιγμές του πολιτισμού μας για μια ανργή, καθοδική πορεία πίσω στο σπήλαιο του Αλντουβί, από όπου ξεκίνησαν όλα, η «επιστροφή στα σπήλαια» μοιάζει να είναι μια πολύ παραστατική περιγραφή για την εσώκλειστη ζωή του Homo Sapiens. Ένας νέος Τρωγλοδυτισμός; Η ανθρωπότητα φαίνεται να έχει επιστρέψει στις αρχές της. Ζούμε πάλι σε σπήλαια, αλλά οι σπηλιές μας είναι τώρα γυάλινοι πύργοι, μοιάζουν με του Άρθουρ Κλαρκ, του συγγραφέα επιστημονικής φαντασίας, τις «Σπηλιές από Ατσάλι». Κι οι συνέπειες δείχνουν καθοριστικές, όσο και τιμωρητικές, για την κοινωνική και την πολιτισμική μας ζωή, όπως και για την υγεία μας.

Τρωγλοδύτες των ανωτέρων ορόφων

Όντως, για τον σημερινό, μεταμοντέρνο τρωγλοδύτη, απορροφημένο στην υπηρεσία της οικονομίας της γνώσης, το σπήλαιό του είναι ένα πολυτελώς φινιρισμένο υάλινο παλάτι. Κι αν το ιστορικό υπέδαφος της παλαιολιθικής εποχής ήταν ακριβώς χωμένο ή «γειωμένο» στο έδαφος, η σημερινή εκδοχή του είναι όλο και πιο... «απογειωμένη». Τεχνολογικά τεχνουργημένοι εργασιακοί θαλαμίσκοι, στα περίπου αεροστεγή κι ασφαλισμένα με προηγμένα συστήματα ασφαλείας υάλινα κελύφη τους, σαν γαρίδες ή σαν αστακοί, απομονωμένοι από το «άτεχνο» φυσικό περιβάλλον κι ό,τι ανεξέλεγκτο κι απρόβλεπτο θα μπορούσε να παρέμβει στην απρόσκοπτη και μονομανή επιδίωξη του οικονομικού κέρδους και της καριέρας. Ανεβάζοντας «κατακόρυφα» η αστυφιλία την αξία της αστικής γης, οδήγησε στην κερδοπική ανέγερση υψηλότερων κτιρίων. Ο μεταμοντέρνος Μπωτριγιάρ σχολιάζει ψηφιοβι-

κά τους ιλίγγους αυτών των κτιριακών απογειώσεων, παραμένει όμως ότι η είσοδος σε αυτά, ή εκτόξευση στους ανώτερους ορόφους με τους ανελευκυστήρες των ουρανοξυστών είναι ταυτόχρονα και μια αποφασισμένη φυγή από τα δένδρα, την βροχή, τον άνεμο, τον ήλιο και το έδαφος. Πρόκειται, κυριολεκτικά, για φυγή κι αποδέσμευση από την φύση.

Αν από την αυγή της ιστορίας του ο άνθρωπος αγωνιζόταν και φιλοδοξούσε να αποδράσει από τις απαιτήσεις κι αναγκαιότητες της φύσης, είμαστε τώρα περίπου εκεί. Κι αν, το 1800, μόνον το 2% του γήινου πληθυσμού ζούσε σε πόλεις, το 2000 το ποσοστό είχε φτάσει σχεδόν στο ήμισυ, και μέχρι το 2030 προβλέπεται να φτάσει το 62%. Στην Βρετανία, ήδη ο αστικός πληθυσμός φτάνει το 89% του συνόλου. Έρευνες στην Βρετανία για την χρήση του χρόνου έδειξαν το 2000 ότι το πλείστο του χρόνου δίνεται σε δραστηριότητες όπως ο ύπνος, η εργασία, το φαγητό, η παρακολούθηση κάποιων οθόνων κι οι μετακινήσεις, όλες σε κάποιον κλειστό, εσωτερικό χώρο. Λιγότερο από μισή ώρα ημερησίως αφιερώνεται σε κάποια σκόπιμη δραστηριότητα σε ανοικτό χώρο. Σε πιο ακριβείς στατιστικές, στην Βρετανία, από τα 1440 λεπτά της ημέρας μόνον ένα λεπτό αναλογικά αφιερώνεται στην ύπαιθρο ή στην παραλία. Τελικά, μόνον η χελώνα περνά περισσότερο χρόνο κλεισμένη σε κάποιο καβούκι.

Νικήσαμε την φύση; Η απόδραση στο διπλό «εντός» αυτό, του δομημένου περιβάλλοντος, στην πόλη και στα κτίρια, συνιστά μια δραματική μεταβολή του φυσικού μας βιοχώρου, αιφνιδίως, για τις τελευταίες 12 γενιές από τις 350.000 της ιστορίας μας στην Γη. Θα ήταν παράδοξο, λοιπόν, να μην συνοδεύουν την αποφασιστική μας κίνηση προς το «αφύσικο» κάποιες συνοδές αρνητικές συνέπειες. Με την ζωή σε κλειστούς χώρους συνδέονται συμπτώματα «δυσανεξίας» στην συνεχή αφύσικη κλεισούρα, όπως το «σύνδρομο της ασθένειας των κτιρίων» (sick

building syndrome). Τέτοια διαγνώστηκαν να είναι η εμφάνιση σωματικών και πνευματικών ασθενειών, από απλούς βήχες και κεφαλαλγίες, μέχρι κοπώσεις και κατάθλιψη. Όπως κι οι πόλεις γενικά, αλλά ακόμη πιο αποτελεσματικά, τα κτίρια φυλακές μας ευθύνονται για την συγκέντρωση μολυσμένου αέρα και παγιδεύουν σε υποβαθμισμένα, ανθυγιεινά περιβάλλοντα. Ακόμη, καταδικάζουν σε αφύσικο, τεχνητό και πιο αδύναμο φωτισμό, στον οποίο αποδίδεται το Σύνδρομο SAD, της έλλειψης ηλιοφάνειας. Από τα αποτελέσματά της, η ενδημική, παι, έλλειψη βιταμίνης D, με συνοδές συνέπειες ασθένειες όπως ο ραχιτισμός, η σκλήρυνση κατά πλάκας, ο διαβήτης, η παχυσαρκία, νευρασθένειες, σχιζοφρένεια κι υπογονιμότητα. Κάποτε γνωστές ως ασθένειες της φτώχειας, από τα ανήλιαγα περιβάλλοντα των παραπημάτων, χαρακτηρίζουν γενικά την ζωή στις μεγαλουπόλεις. Ακόμη και κοινωνικά δεινά όπως η εγκληματικότητα κι η επιθετικότητα δείχτηκαν να υποχωρούν αν προστεθεί λίγο πράσινο, φυσικό περιβάλλον σε κτιριακά συγκροτήματα και απρόσωπα, αποκλειστικά δομημένα αστικά περιβάλλοντα κι υποβαθμισμένες περιοχές κατοίκησης.

Το φιλοσοφικό επίκεντρο

Στην επιστημονικά «διαφωτισμένη» νεωτερική μας εποχή, τείνουμε, βέβαια, να δίνουμε επιστημονικά βασισμένες, καθολικές κι αναγωγικές εξηγήσεις. Τα συμπτώματα δυσπροσαρμογής στο νέο, αφύσικο αστικό περιβάλλον εξηγούνται με αναφορά ή «αναγωγή» σε όρους της φυσιολογίας. Συνοδές ελλείψεις ορμονών που θα έπρεπε «φυσιολογικά» να εκκρίνουν οι αδένες κι ο υποθάλαμος. Αλλά, λέει η φυσιολογία την πλήρη ιστορία; Ή, πού σταματά η φυσιολογία κι αρχίζει η φιλοσοφία;

Η Φύση, υποδεικνύουν οι φιλόσοφοι, είναι το απόλυτο Άλλο, το Ιερό, το Mysterium Tremendum et fascinans του θρησκευολόγου Rudolf Otto, η

πηγή και αφύπνιση ποιητικών ενορασεων και μεταφυσικών στοχασμών, του οντολογικού «θαυμάζειν» που εισάγει την αριστοτελική Πρώτη Φιλοσοφία. Στο The Varieties of Religious Experience, ο William James υποδεικνύει ότι η Φύση συνιστά το πρωταρχικό ζήτημα του θρησκευτικού αισθησιασμού και την πρώτη ύλη της πνευματικότητας. Με την σειρά του, ο βιολόγος του Harvard E. O. Wilson μίλησε για την «βιοφιλία», την έμφυτη «αγάπη» και παρώθησε προς την φύση, αναρωτώμενος τι θα συνέβαινε στην ανθρώπινη ψυχή αν ένα τόσο καθοριστικό στοιχείο της ανθρώπινης εξέλιξης εκφυλιζόταν και διαγραφόταν από τους ορίζοντες της ύπαρξής μας.

Από τους Αμερικανούς υπερβατιστές, ως τον φυσιολόγο Thoreau, η συνάντηση με την παρθένα, ακόμη, αμερικανική φύση στην Νέα Αγγλία οδήγησε σε μνημιακές εκοτάσεις όπως στου Thoreau τον ύμνο για την «απερίγραπτη αθωότητα και καλοσύνη της Φύσης - του πλίου και του ανέμου και της βροχής - [που] τόσο υγεία, τόσο χαρά δίνουν για πάντα!». Στερημένοι από το φως αυτό, από τις δόξες του νυκτερινού ουρανού χάρις στην φωτορύπανση του αστικού περιβάλλοντος, είναι να απορούμε πως η γυμνωμένη μας ψυχή είναι παραδομένη στο άγχος. Πώς τα σκηνοθετημένα υποκατάστατα της φυσικής ενατένισης, του βλέμματος που χάνεται στον θαυμασμό του απρόβλεπτου, αναπάντεχου και απερίγραπτου της Φύσης, οι οθόνες, τα διαδίκτυα και τα Playstation μπορούν να παραβληθούν με το πρωταρχικό ακατανόητο ρίζωμά μας στην αστροσκοπική; Μιλώντας πια μόνο μεταξύ μας, για τα ευτελή που περιορίζουν και συγχέουν τις αφηγήσεις του ενδιαφέροντος μ' αυτές του συμφέροντος, η εκπτώχευση που αντιπροσωπεύει η υποκατάσταση τού φυσικά, πρωταρχικά, οντολογικά δοσμένου με το πρόχειρο, το ανά χειρας, το αναυθεντικό του Heidegger, δίνεται τόσο άμεσα και τόσο μεσά στην συμβουλή του Ishi, «να βγαίνουμε πιο συχνά έξω».

www.simerini.com.cy

Βιβλινηλασίες // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Με πόνο ψυχής...

Ανδρέας Μορφίτης

Η έντονη παρουσία και η στεντόρεια παρηγορία του Ανδρέα Μορφίτη καταγράφεται συστηματικά στις στήλες του ημερήσιου Τύπου από το 1995 μέχρι σήμερα. Οι καιριοί προβληματισμοί, τα τεκμηριωμένα επιχειρήματα και τα εύχρηστα μηνύματα μέσα από την αρθρογραφία και τη σχολιογραφία του, που τεκμαίρονται από την ιστορική και εμπειρική πραγματικότητα στη διαχρονική τους εμβέλεια, κατατίθενται «με πόνο ψυχής» στον ομόνυμο συγκεντρωτικό τόμο της παρούσας έκδοσης. Οι τρεις θεματικοί άξονες εμφανίζονται στον προεισαγωγικό υπότιτλο του βιβλίου: «Για την κοινωνία, την πατρίδα και τον Ελληνισμό». Ενδεικτικά επισημαίνουμε:

Η στρατιωτική άμυνα, άμεσα συνυφασμένη με τη θωράκιση της κρατικής οντότητας και της εθνικής μας αξιοπρέπειας, ενδεικνύεται να στηρίζεται όχι σε έμμεσες ή έκτακτες εισφορές, αλλά να συνιστά επαρκή κατανομή του κρατικού προϋπολογισμού, όπως επιβάλλεται η ενδυνάμωση και όχι η περιθωριοποίηση των εφεδρικών ταγμάτων. Όσον αφορά τις αγγλικές «Κυρίαρχες Βάσεις» υπενθυμίζονται οι οικονομικές υποχρεώσεις της Μεγάλης Βρετανίας έναντι των συσσωρευμένων πολύχρονων ενοικίων, που οφείλει στην Κυπριακή Δημοκρατία. Από τα επετειακά του δημοσιεύματα για τα τραγικά γεγονότα του '74 ο συγγραφέας σε ένα σπαρταρικό του μονόλογο ζητεί συγγνώμη από την Αμμόχωστο του και κατά συνεκδοχή απ' όλα τα τουρκοκρατημένα μας χώματα. Τη σφραδάζουσα αγωνία για την τύχη της Κύπρου διαμνύει με ανοικτές επιστολές σε πολιτικούς αρχηγούς της Ελλάδας και θέτει στους δικούς μας τότε ηγέτες το αίτημα για πανεθνική διάσκεψη, αντιτάσσοντάς την στην αείποτε σταθερή και προγραμματισμένη τουρκική εξωτερική πολιτική. Μια σειρά από άρθρα καταφέρονται εναντίον όσων υιοθετούν τη «νεοκυπριακή ταυτότητα», υποσκάπτοντας την εθνική συνείδηση, παραχαράσσοντας την Ιστορία και ασελώνοντας κατά της ελληνικής γλώσσας: είτε μπασταρδεύοντάς την με γελοίους αγγλισμούς είτε αναδεικνύοντας την κυπριακή διάλεκτο ως γλώσσα, παραγκωνίζοντας την ορθόπειρα της νεοελληνικής κοινής.

Στο στόχαστρο των αρθρογραφικών βελών και ο ευδαιμονιστικός νεοπλουτισμός της εθελουφλούσας κυπριακής κοινωνίας της δεκαετίας του '90, της υπέρμετρης τουριστικής ανάπτυξης, της αλλοίωσης της εθνικής φυσιογνωμίας και της ληθαίας μνήμης, του μιμητικού ευρωπαϊσμού, αλλά και των ατιμώρητων σκανδάλων πλουτισμού από τους επιτήδειους, προειδοποιητική κραυγή για τις όσες ανομολόγη-

τες αποδομήσεις του παλαιού της ήθους έχουν αποκαλυφθεί τα τελευταία χρόνια.

Ρηζικέλευθα και άκρως παραινεντικά είναι τα άρθρα για τον ιερό θεσμό της οικογένειας, που έχει επηρεαστεί από τις επιπτώσεις της τουρκικής εισβολής και πρέπει να διαφυλαχθεί από τα ανεξέλεγκτα μαζικά ρεύματα των τουριστών και αλλοδαπών. Προέχει η συντήρηση των θεσμών και αξιών και η διαφύλαξη του ήθους της νεολαίας για μια εξορθολογισμένη κοινωνική ανασυγκρότηση. Σε αλληπάλληλα δημοσιεύματα και σε προέκταση των κειμένων του βιβλίου του «Το Μεταναστευτικό και οι επιπτώσεις του» (2013), τονίζει τις επιπτώσεις από την ανεξέλεγκτη εισροή ξένων εργατών και τον εκτοπισμό του δικού μας εργατικού δυναμικού με εμφανή συνέπεια την κατακόρυφη αύξηση της ανεργίας. Η μικρή κοινωνία της Κύπρου της ημικατοχής και της εδαφικής απώλειας, της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και των παραδοσιακών οικογενειακών δομών δεν ήταν συμβατή στις άνευ όρων και ορίων προδιαγραφές μιας φρενήρους πολυπολιτισμικότητας, υπαρκτά σήματα κινδύνου, που επανειλημμένα εξέπεμπε η σχετική αρθρογραφία του Μορφίτη, χωρίς σοβινιστικές κινδυνολογίες.

Οι ως άνω θεματικές και μερικές άλλες «αιρετικές» για πολλούς αρθρογραφικές παρεμβάσεις του Ανδρέα Μορφίτη αποδείχθηκαν και εξακολουθούν εκ των πραγμάτων να αποδεικνύονται ότι έπαιε περρέντα, αλλά νοήμονες κριτικές σταθμίσεις, προγνωστικές υποδείξεις και δραστηκές προτροπές εγρήγορσης εις τον Τύπον των ήλων. Με αιχμή του δόρατος τα καιρία άρθρα του είναι που αγωνίζεται να κάμει τον μνησιπύμονα πόνο της ψυχής του πράξη επιστροφής. Επιστροφής στις πατρογονικές εστίες και στο ελληνοπρεπές ήθος μιας υγιούς κυπριακής κοινωνίας, για την παλιννόρθωση της οποίας καλεί τους πολίτες να θέσουν τους εκπροσώπους της Πολιτείας προ του άμεσου ευθυνών τους: «Ο πέλεκυς θα πρέπει να πέσει βαρύς σε όλους όσοι ασελγήσαν πάνω στην Κυπριακή Πολιτεία, οποιοδήποτε αξίωμα και πόστο κι αν κατέχουν. Μόνο έτσι θα επέλθει η επιβαλλόμενη κάθαρση και θα δοθεί το μήνυμα [...] της προστασίας των θεσμών και αξιών του τόπου μας».

Ιδεοσκόπιο // Χρυσόθεμις Χατζηπαναγή

Η υγειονομική και ιατρική συνείδηση των αρχαίων

chrysothemisch1@gmail.com

Αν παρελθοντολογούμε για έργα παρωχημένα μίτη οπισθοδρομούμε σε αναχρονιστικές ημέρες, όταν, απεναντίας, ανακαλούμε 2.500 χρόνια πριν, εκτός από την καιρία διάγνωση προβλημάτων και την καινοτομία προοδευτικών ιδεών, τις αποτελεσματικές και όχι παρελκυστικές πρακτικές των αρχαίων ημών προγόνων στο θέμα της δημόσιας υγείας. Γιατί δεν φαντάζεται, ασφαλώς, κανείς πως οι πρόνοιες της σχετικής της νομοθεσίας, παρά τον όποιο αντίλογο στα πλαίσια της δημοκρατικής διαλεκτικής των φιλοσόφων ή των αρμοδίων αρχόντων, θα είχαν προσκρούσει σε τόσες όσες οι δικές μας χρόνιες κωλυσιεργίες και αντιδραστικές παλινωδίες για την εφαρμογή του περιβόητου ΓΕΣΥ. Νοουμένου ότι ο πολίτης του 5ου αιώνα διέβλεπε το κοινό όφελος της πόλης και των συμπολιτών του, θέτοντάς το υπεράνω προσωπικού ή συντεχνιακού συμφέροντος, ατομικιστικών εμμονών είτε συντηρητικών αναστολών. Έτσι, η αναγκαιότητα ομαδικού πνεύματος και συλλογικής συνειδησίας αρχόντων και αρχομένων σε ευραλογικά αιτήματα, όπως η ισόνομη συμμετοχή στο κοινωνικό αγαθό της υγείας, δημιουργήσε, τηρουμένων των αναλογιών, ένα πρότυπο δημόσιο σύστημα υγειονομικής πολιτικής και ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης.

Κατ' αρχήν, η προστασία του οικοσυστήματος και η αισθητική του οικιστικού περιβάλλοντος σε συνάρτηση με την ποιότητα υγιεινής ζωής και την ισόρροπη ψυχοσωματική ευρωστία είχε ως αποτέλεσμα τη ρύθμιση μιας σειράς γραπτών νόμων είτε την αυτορρύθμιση άγραφων κωδικών συμπεριφοράς τόσο στην Αθήνα όσο και στις άλλες ελληνικές πόλεις. Τα κείμενα της αρχαιοελληνικής Γραμματείας καταδεικνύουν την ευαισθητοποίηση μιας τέτοιας οικολογικής και ανθρωπολογικής σύζευξης. Πέραν της προφητικής

αλληγορίας του Ησιόδου για το θνητογενές σιδηρούς γένος του καμάτου, του πόνου και της φθοράς, η διαχρονία της Ομηρικής περιγραφής για τη μόλυνση του Σκάμανδρου από το «μαύρο αίμα» των σκοτωμένων Τρώων και την πυρόληψη των γύρω δασικών εκτάσεων, παραπέμπει στις ολέθριες επιπτώσεις του πολέμου, όπως την πρόκληση θανατηφόρων επιδημιών. Η Θουκυδίδεια καταγραφή των συμπτωμάτων του λοιμού στις αρχές του Πελοποννησιακού Πολέμου ταυτίζεται από σημερινούς επιδημιολόγους με τον ιό Έμπολα. Η τότε μαζική αποτέφρωση των πτωμάτων για σκοπούς απολύμανσης συνιστάται σε αφρικανικές χώρες, όπου ο ιός έχει αποδεκατίσει χιλιάδες.

Εντούτοις, οι «ευπρεπείς ιδιωτικές κατοικίες» των Αθηναίων, κατά τον «Επίταφιο», τους δημιουργούσαν αισθήματα υγιούς ικανοποίησης, αφήνοντας έξω τις λύπες, χωρίς να ολιγορούν για τις λυπηρές καταστάσεις ενός αντιασθητικού και ανθυγιεινού εξωτερικού περιγύρου. Απχώνοντας έμπρακτα την αποφθεγματική δήλωση «φιλοκαλούμεν μετ' ευτελείας» [αγαπούμε την ομορφιά της απλότητας] στην ισόρροπη εφαρμογή του μέτρου, εναρμόνιζαν τα δημόσια και ιδιωτικά οικοδομήματα με την κλίμακα του χώρου, που τον απάλασσαν από νοσογόνους ρύπους και κακοσμίες. Γι' αυτό, νεκροταφεία, τυροκομεία, βυρσοδεψεία και άλλα μικρά εργαστήρια των δέκα περίπου απασχολούμενων, ομοειδώς εγκατεστημένα, βρισκόνταν εκτός πόλεως. Ο Πεισίστρατος, άλλωστε, που έκτισε στην Αρχαία Αγορά την Ενεάκρουνο, είχε απαγορεύσει την ύπαρξη δεξαμενών όχι μόνο για εξοικονόμηση νερού και καλλιέργεια υδατικής συνείδησης, αλλά και αποφυγή μολυσματικών μικροβίων. Σημειωτέον ότι τον έλεγχο των κρηνών είχε αιρετός και όχι κληρωτός αρμόδιος. Με τους υγειονομικούς αστικούς κανονισμούς και τους κανόνες ατομικής υγιεινής συνδεόταν, επίσης, η αποξήρανση ελών, το υδρευτι-

κό και αποχετευτικό δίκτυο, τα δημόσια και ιδιωτικά λουτρά, που παραπέμπουν στην Ομηρική «πέλο» ή «ασάμινθο» της σωματικής καθαριότητας. Αν στο Λαύριο τοποθετούσαν τις ψυκκίμους στα Ν.Α. των οικισμών και όχι στα Β.Δ. των ανέμων, στη Θήβα, για να μη γεμίζουν οι δρόμοι με απόβλητα και λύματα, θεσμοθετήθηκε το αξίωμα της «τελεαρχίας», το οποίο ανέδειξε ο Επαμεινώνδας με παραδειγματική απορριμματοκή διαχείριση- αν τον σημαντικό αυτό ηγέτη μιμήθηκαν εφεξής όσοι αναλαμβάνοντας την υπηρεσία ήθελαν να διακριθούν στα δρώμενα της πόλης, το παράδειγμα του θα μπορούσε να εμπνεύσει τους επγενόμενους «τελεάρχες» και όχι τους «ατελείς» και ανάξιους άρχοντες ορισμένων δήμων μας.

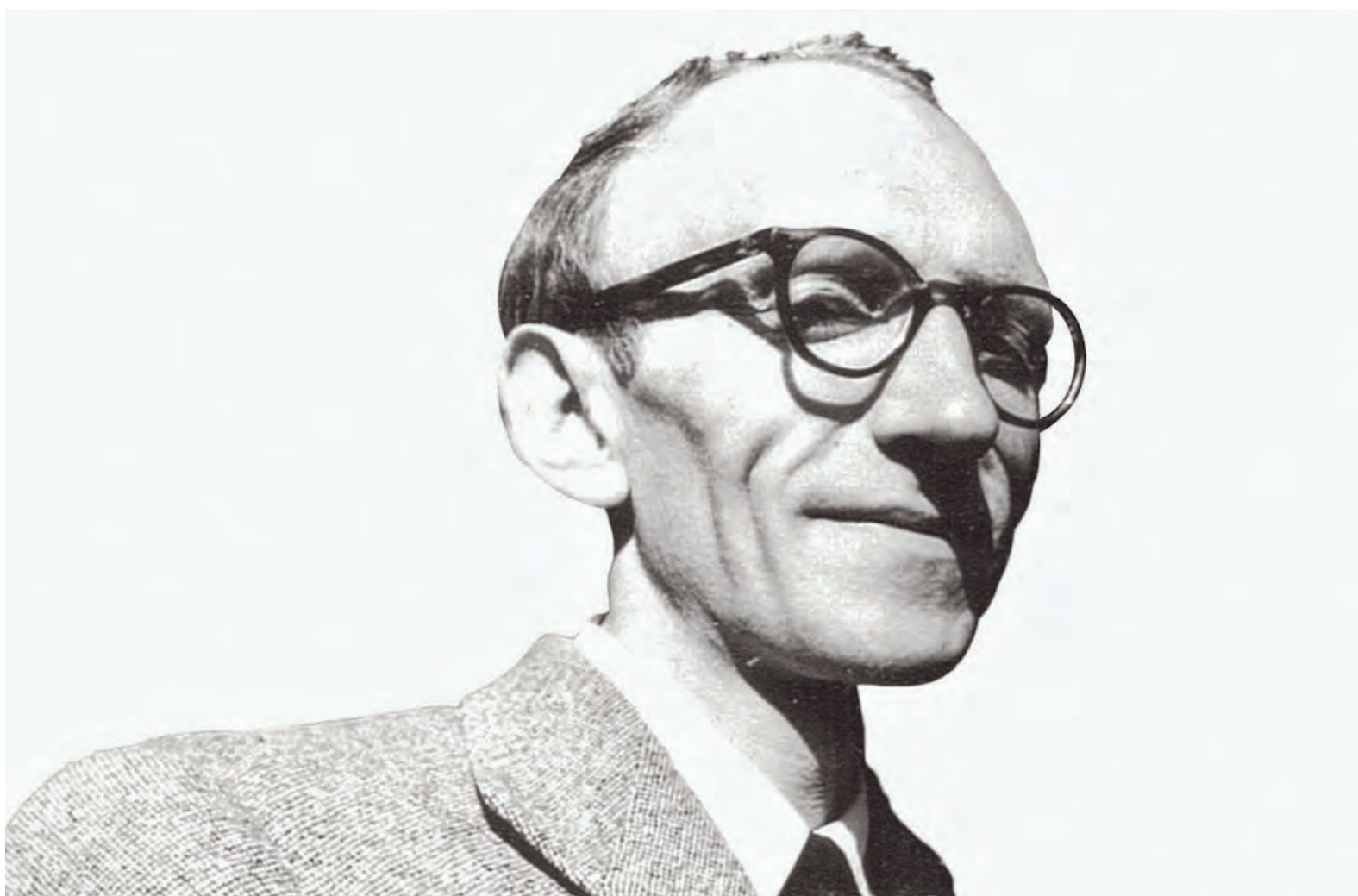
Η τήρηση, ωστόσο, υψηλών προδιαγραφών υγιεινής συνάπτεται με τη θεοποίηση της υγείας, που κατά τον Ορφικό ύμνο χαρακτηρίζεται «ιμερόεσσα, παμβασιλεία, φερόλβιος, μήτηρ πάντων...». Η ολιστική της πρόσληψη ως ψυχοσωματική εύρυθμη λειτουργία από τον Πλάτωνα και τον Ιπποκράτη συνοψίζεται στο «νους υγιής εν σώματι υγιεί». Η ανεπτυγμένη ιατρική συνείδηση στην Αθηναϊκή Δημοκρατία μαρτυρείται από το πλήθος των ιδιωτών ιατρών, αλλά και την εκλογή των κατάλληλων «δημοσιευόντων», που το ειδικό τέλος του «ιατρικού» εξασφάλιζε την πάγια αντιμισθία τους από την Εκκλησία του Δήμου για την περίθαλψη όλων. Ενδεικτική η γνωστή επιγραφή του Ιδαλίου για την παροχή κρατικής ιατρικής μέριμνας, όταν κατά την πολιορκία της πόλης από τους Πέρσες και τους Κτιείς ο βασιλιάς Στασίκυπρος και οι Ιδαλιώτες προέτρεπαν τον ιατρό Ονάσιλο και τους αδελφούς του να θεραπεύσουν τους πληγωμένους έναντι χρηματικής ή κτηματικής αμοιβής από τον βασιλικό οίκο και την πόλη. Παράδειγμα φιλοπρόοδης πολιτικής τον 5ο αιώνα π.Χ. για το δημοκρατικό ιδεώδες της Υγείας.

Ηδύφωνο

www.simerini.com.cy

Μωρίς Μπλανσό, Εκείνος που δεν με συνιρόφευε

Απόσπασμα της βδομάδας // Μιλώ για φόβο, όμως ήταν ένα αίσθημα εντελώς διαφορετικό, ένα είδος φθοράς του μέλλοντος // Επιμελείται η **Μαρία Μηνά**

Επιζήτσα, την φορά αυτή, να τον προσπελάσω. Θέλω να πω ότι προσπάθησα να τον κάνω να κατανοήσει ότι, μπορεί μεν να ήμουν εκεί, δεν μπορούσα ωστόσο να πάω πιο μακριά, κι ότι με την σειρά μου είχα εξαντλήσει τα αποθέματά μου. Η αλήθεια είναι ότι είχα προ πολλού την εντύπωση πως είχα φτάσει στα άκρα μου. «Δεν έχετε φτάσει όμως», παρατηρούσε εκείνος. Ως προς αυτό, όφειλα να του δώσω δίκιο. Από την πλευρά μου, δεν είχα φτάσει. Η σκέψη όμως ότι, ίσως, δεν είχα υπ' όψιν το «από την πλευρά μου», καθιστούσε την παρηγοριά πικρή. [...]

Είχε αποκτήσει μιαν αλλόκοτη επιρροή πάνω μου για όλα τα πράγματα, έτσι ώστε είχα αφηθεί να πεισθώ ότι το γράφειν ήταν το καλύτερο μέσον για να καταστήσουμε τις σχέσεις μας υποφερτές. Αναγνωρίζω ότι επί κάποιο χρονικό διάστημα το μέσον αυτό υπήρξε αρκετά καλό. Μιαν ημέρα όμως πρόσεξα ότι αυτό που έγραφα τον αφορούσε όλο και περισσότερο και, παρότι με έναν τρόπο έμμεσο, φαινόταν να μην έχει άλλον σκοπό από το να αντικατοπτρίζει εκείνον. Η ανακάλυψη αυτή με εντυπωσίασε τρομερά. Έβλεπα σε αυτήν εκείνο

που μπορούσε να με παραλύσει περισσότερο, όχι επειδή θα προσπαθούσα εφεξής να ξεφύγω από αυτόν τον αντικατοπτρισμό αλλά επειδή απεναντίας επρόκειτο ίσως να κάνω μεγαλύτερες προσπάθειες για να τον καταστήσω εμφανή. Τότε είναι που αρπάχτηκα από τον εαυτό μου. Ήξερα, αλλά δεν το ήξερα επακριβώς, ήλπιζα πως η αναγκαιότητα του να λέω «Εγώ» θα μου επέτρεπε να ελέγχω καλύτερα τις σχέσεις μου με αυτόν τον αντικατοπτρισμό. Νομίζω πως η προσωπική εντιμότητα, η προσωπική αλήθεια, μου φαινόταν ότι είχε κάτι το ιδιόζων, το ικανό να μου δώσει προς στιγμήν την ασφάλεια μιας άποψης. Όχι μόνον αναγκάστηκα να απαρνηθώ αυτό που λέμε μία ζωή φυσιολογική, αλλά έχασα και τον έλεγχο των προτιμήσεών μου. Με έπιασε επίσης φόβος για τις λέξεις και έγραψα όλο και λιγότερες, μολονότι η πίεση που ασκούνταν μέσα μου προκειμένου να με κάνει να τις γράψω έγινε γρήγορα λιγγυώδης. Μιλώ για φόβο, όμως ήταν ένα αίσθημα εντελώς διαφορετικό, ένα είδος φθοράς του μέλλοντος, η εντύπωση ότι είχα ήδη πει περισσότερα από όσα μου ήταν δυνατόν, ότι είχα κατά τέτοιον τρόπο προπορευτεί του εαυτού μου ώστε η δυνατότητα η πιο μελλοντική ήταν εκεί,

ένα μέλλον που δεν μπορούσα πλέον να το ξεπεράσω. Συγχρόνως εξανάγκασα τον εαυτό μου σε μία μυθοπλασία νόμιμης ζωής. Δεν ξέρω εάν δεν ήταν λάθος μία τέτοια μέριμνα. Η πρόθεσή μου ήταν να μην κάνω τίποτε που να μπορεί να αιφνιδιάσει και να ενδιαφέρει τον κόσμο στο μέτρο που αυτός ήταν ενήμερος για την συμπεριφορά μου και για τον τρόπο που να είμαι. Αυτό με υποχρέωνε σε πάσης φύσεως υπεκφυγές, ακόμη και σε ένα γενικό ψεύδος όπου, φοβούμαι, πολλές από τις δυνάμεις μου καταναλίσκονταν και το οποίο, σε αντίπραξη, με καλούσε να γίνομαι ακραία ανυποχώρητος απέναντι στις δραστηριότητες τις πιο αθώες. Στις δυσκολίες αυτές τις οποίες προσπερνώ εν τάχει, ερχόταν να προστεθεί και μία άλλη, ότι οι ίδιες δεν με βοηθούσαν καθόλου στο να κανονίζω τις σχέσεις μου με εκείνον, σχέσεις εν όψει των οποίων ωστόσο -και σκεπτόμενος, ίσως με δική του υπόδειξη, ότι το γράφειν ήταν ο τόπος όπου μπορούσα να ενοχλούμαι λιγότερο από την παρουσία του- είχα σιγά σιγά τοποθετηθεί σε μία κατάσταση σχεδόν αφόρητη. [...]

Δεν παρέλειπε να με ενθαρρύνει αλλά με τον τρόπο του, κι αυτός ο τρόπος ήταν παράξενος, αποθαρρυντικός, δι-

ότι συνίστατο στο να με διαβεβαιώνει ότι είχα όλον τον χρόνο δικό μου. Χωρίς αμφιβολία, το είδος της απόφασης, εγκαινιασμένης με την απέλπιδα και αυθαίρετη προσφυγή σε «αυτήν την φορά», άφηνε να εννοηθεί ότι μέχρι τώρα δεν τον είχα ακόμη ποτέ προσεγγίσει με ένα πνεύμα προκατάληψης, πρόθεσης, για να μην πω ανάκρισης. Διατηρούσα την ανάμνηση ότι δεν το είχα κάνει, όχι από φόβο αλλά επειδή «δεν είχα τον χρόνο» και απλώς επειδή δεν με ένοιαζε. Συνεπώς, εάν τώρα είχα όλον τον χρόνο, αυτό σημαίνει ότι είχα απορρίψει κάθε άλλο ενδιαφέρον εκτός από εκείνον και μάλιστα κάθε ενδιαφέρον, διότι -κι αυτή ήταν η γελοία πλευρά της κατάστασης- δεν μπορούσα να ενδιαφερθώ για εκείνον, δεν μπορούσα παρά να του παραχωρήσω αυτήν την έλλειψη ενδιαφέροντος, αυτήν την θλίψη της απροσεξίας μου, η οποία καθιστούσε στείρα κάθε παρουσία. Εκείνος, βεβαίως, συμβιβαστόταν με αυτό, αν και στην έκφραση της αμφιβολίας του δεν πήγαινε ποτέ πιο μακριά από τούτη την διατύπωση: «Ω! δεν είναι τόσο απαραίτητο». Κι αυτό που ήθελε να πει λέγοντάς το είχε τούτη την αρκετά επικοινωνιακή έννοια: «Ω! δεν ενδιαφέρομαι τόσο για εμένα τον ίδιο». (σελ. 9-14)

Το βιβλίο του **Μωρίς Μπλανσό** κυκλοφορεί από τις **εκδόσεις Σμίλη** σε μετάφραση **Δημήτρη Δημητριάδη**